

Univerzita Hradec Králové

Ústav sociální práce

**Odborné sociální poradenství obětem domácího
násilí**

Bakalářská práce

Autor: Petra Marešová
Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce
Studijní obor: Sociální a charitativní práce
Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Petra Marešová

Studium: U13181

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Název bakalářské práce: **Odborné sociální poradenství obětem domácího násilí**

Název bakalářské práce AJ: The professional social counselling for victims of domestic violence

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Vymezení domácího násilí. Definice poradenství a její rozdělení. Definice odborného sociálního poradenství, cíle odborného soc. poradenství. Odborné soc. poradenství z pohledu sociálních pracovníků v sociálních službách a využití poradenství v sociálních službách. Odborné soc. poradenství zaměřené na oběti domácího násilí.

BEDNÁŘOVÁ, Zdena. Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha : Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0. ČECH, Ondřej. Domácí násilí : z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb. České Budějovice : Theia, 2011. 137 s. ISBN 978-80-904854-0-2. ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. Domácí násilí : kontext, dynamika a intervence. Praha : Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

Garantující pracoviště: Katedra sociální práce a sociální politiky,
Ústav sociální práce

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph.D.

Oponent: Mgr. Lucie Smutková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 4.12.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Dašicích dne .....

Petra Marešová .....

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Daniele Květenské, Ph.D. za veškerou poskytnutou pomoc při vedení mé bakalářské práce a za její cenné rady a konzultace.

Abstrakt

MAREŠOVÁ, Petra. *Odborné sociální poradenství obětem domácího násilí*. Hradec Králové, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Ústav sociální práce. Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph.D.

Bakalářská práce „Odborné sociální poradenství obětem domácího násilí“ se zabývá poskytováním odborného poradenství obětem domácího násilí. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část se skládá celkem ze tří kapitol. V první kapitole jsou nejprve vysvětleny důležité pojmy spojené s problematikou domácího násilí. V druhé kapitole jsou představeny možné definice pojmu poradenství. Též jsou popsány cíle poradenství a jeho základní činnosti, které jsou klíčové pro pochopení problematiky. Celá čtvrtá kapitola je věnována praktické části, tedy výzkumnému šetření. Výzkum je proveden na základě kombinací metod kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Hlavním cílem praktické části je zjistit, jakou poradenskou službu nejčastěji vyhledávají klienti, oběti domácího násilí, ve vybraných organizacích. Veškeré otázky z rozhovorů a dotazníků jsou zpracovány, uvedeny do tabulek a výsledky graficky znázorněny. Vyhodnoceny jsou také výsledky výzkumu a potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

Klíčová slova: poradenství, odborné sociální poradenství, domácí násilí, oběti násilí.

Abstract

MAREŠOVÁ, Petra. *The professional social counselling for victims of domestic violence*. Hradec Králové, 2016. Bachelor Degree Thesis. University of Hradec Králové. Leader of the Bachelor Degree Thesis: PhDr. Daniela Květenská, Ph.D.

The bachelor thesis „Professional social counselling for victims of domestic violence" is focused on providing professional counselling for victims of domestic violence. The thesis consists of two parts; theoretical and practical. The theoretical part consists of three chapters. The first chapter explains important concepts associated with problems of domestic violence. The second chapter presents some possible definitions of counselling. It also deals with the main aims and objectives as well as basic advisory work. These are the key to understanding the problems of counselling. The whole fourth chapter concentrates on the research done. This research has been conducted on the basis of combination of qualitative and quantitative research methods. The main aim of the practical part is to find out which consulting services, in different organizations, are most frequently sought by clients and victims of domestic violence. All questions from interviews and questionnaires have been elaborated and are presented in tables and graphs. The results of the research have been evaluated and the hypotheses have been disproved or supported.

Keywords: counselling, professional social counselling, domestic violence, victims of violence.

Obsah

Úvod	9
1 Koncept práce s oběťmi domácího násilí	11
1.1 Specifikace domácího násilí	11
1.2 Základní atributy domácího násilí	13
1.3 Podoby domácího násilí.....	15
1.4 Cyklus domácího násilí.....	17
1.5 Aktéři domácího násilí.....	19
1.6 Prevence domácího násilí	22
2 Systém poradenství.....	24
2.1 Koncepce poradenství.....	24
2.2 Ideál poradenství.....	25
2.3 Třídy poradenství.....	26
2.3.1 Základní sociální poradenství.....	27
2.3.2 Odborné sociální poradenství	27
2.4 Využití sociálního poradenství v sociálních službách.....	28
3 Odborné sociální poradenství	31
3.1 Základní činnosti a cíle odborného sociálního poradenství.....	31
3.2 Odborné sociální poradenství z pohledu sociálních pracovníků v sociálních službách	32
3.3 Odborné sociální poradenství zaměřené na oběti domácího násilí.....	33
4 Zhodnocení techniky odborného sociálního poradenství	36
4.1 Hlavní cíl výzkumu a výzkumné dílčí cíle	36
4.2 Výzkumné otázky a stanovené hypotézy	37
4.3 Výzkumná strategie	38
4.4 Zdůvodnění výzkumného vzorku	39
4.5 Tabulka operacionalizace.....	40

4.6	Zpracování výzkumných dat a jejich analýza.....	43
4.7	Zhodnocení výsledků výzkumu	44
4.7.1	Vyhodnocení kvalitativní části.....	44
4.7.2	Vyhodnocení stanovených hypotéz	48
4.7.3	Vyhodnocení dílčích cílů	49
4.8	Zhodnocení praktické části	50
	Závěr.....	52
	Seznam použitých zdrojů.....	54
	Seznam grafů	56
	Seznam tabulek.....	57
	Seznam příloh.....	58

Úvod

Sociální poradenství hraje v oblasti domácího násilí velmi důležitou úlohu, a též je významnou a nezbytnou součástí sociální práce. Ve vztahu k sociální práci patří poradenství, podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, k základním druhům sociálních služeb. Poskytnutí poradenské činnosti by mělo být neodmyslitelnou povinností všech sociálních pracovníků. Je důležité, aby sociální pracovníci znali význam a účel poradenství a dokázali ho předat ostatním ať už uživatelům služeb, nebo dalším pracujícím v sociální oblasti.

Každý z nás se může kdykoliv ocitnout v nějaké nepříznivé sociální situaci a je zapotřebí, abychom měli ponětí o službách, které nám mohou pomoci v případě krize. Svoji bakalářskou práci jsem zaměřila na odborné sociální poradenství poskytované obětem domácího násilí. Domnívám se, že domácí násilí jako celek není v dnešní době již žádným fenoménem, jako tomu bývalo kdysi. Dříve se domácí násilí také vyskytovalo, ale moc se o něm nemluvalo. Lidé měli tenkrát jiné starosti. Jejich prioritou bylo především postarat se o rodinu a uživit ji. Nicméně, v současné době se toto téma stává stále více aktuálnější a diskutovanější v oblasti sociální práce, protože se neustále proměňuje. Mění se zejména formy domácího násilí, které jsou v posledních letech velmi často kombinovány.

Cílem mé bakalářské práce je vymezit koncepce a třídy poradenství ve vztahu k sociální práci. Dále bude pozornost věnována odbornému poradenství a jeho základním činnostem podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a související vyhlášky. A také, mým cílem je zjistit, jakou poradenskou službu, klienti, oběti domácího násilí, nejčastěji vyhledávají ve vybraných organizacích.

Celá bakalářská práce je postavena na přehledné a logické struktuře. Jelikož se práce týká obětí domácího násilí a jim poskytovaného poradenství, je třeba nejprve znát základní poznatky právě o domácím násilí. Bez těchto znalostí by se neobešel žádný pomáhající, který pracuje s lidmi, na nichž bylo páčáno násilí. A stejně tak, pomáhající by nemohl pracovat bez základních vědomostí z oblasti poradenství. V úvodu teoretické části je popsána koncepce práce s oběťmi domácího násilí, následně nato navazuje formát poradenství a v závěru Vás seznámím již s poradenstvím odborným.

Každá kapitola obsahuje své podpůrné části, které se navzájem podmiňují. V zahajovací kapitole se zabývám obecně domácím násilím. V kapitole je vysvětlen samotný pojem domácí násilí, a dále pak jsou zmíněny základní znaky, formy a subjekty domácího násilí. Stručně je také zobrazena prevence a opatření proti vzniku domácího násilí. Okrajově jsou dále podotknuta stanoviska poradenství, na která je navázáno celkovým využitím poradenství v sociálních službách. To nejpodstatnější vysvětluje poslední kapitola teorie představující odborné poradenství samostatně. Nejprve jsou definovány základní činnosti a cíle odborného poradenství, a poté je pozornost soustředěna na práci sociálních pracovníků v praxi. Na tuto část je pak navázáno samotným výzkumem.

Praktická část je zaměřena již na konkrétní výzkum. Výzkumné šetření je uskutečněno na základě rozhovorů se sociálními pracovníky z organizací určené právě obětem domácího násilí, a zároveň prostřednictvím dotazníků podávaných obětem domácího násilí v jedné z vybraných institucí.

Jako hlavní výzkumnou strategii jsem zvolila rozhovor. Vybrala jsem si ho z toho důvodu, protože se domnívám, že je to nejlepší možný způsob, jak získat co nejvíce informací a odpovědí na mé otázky vzhledem k výběru tématu. Míním, že verbální komunikace v sociální oblasti hraje klíčovou roli, proto jsem se rozhodla pro tento typ metody. Rozhovor jsem nakonec doplnila kvantitativní metodou ve formě dotazníků. Můj výzkum je tak založen na kombinaci kvalitativní a kvantitativní metodologie.

Aplikačním cílem této práce je přiblížit pracovníkům v pomáhajících profesích, a též členům multidisciplinárních týmů, již spolupracují s organizacemi pracujícími s oběťmi domácího násilí, jako například Policie ČR, Městská policie, lékaři, psychologové, sociální pracovníci, psychoterapeuti a mnoho dalších, v čem tkví podstata a smysl v udržení a rozvíjení sociálního poradenství. Předložená práce by tak měla sloužit především expertům a odborníkům zabývajícím se touto oblastí a cílovou skupinou.

1 Koncept práce s oběťmi domácího násilí

Cílem této kapitoly je specifikovat fenomén domácí násilí z několika různých pojetí. Následně se budu věnovat základním znakům domácího násilí a jeho možným formám. Ve stručnosti bych zmínila cyklus násilí a jeho souvislost s poradenskou činností. Na konec uvedu subjekty domácího násilí a patřičnou prevenci, jak se bránit a chránit před vznikem domácího násilí.

1.1 Specifikace domácího násilí

Existuje mnoho definic pojmu domácí násilí, a proto jej nelze přesně definovat. Když se řekne domácí násilí, většinu lidí napadne „násilí páchané doma“, tam, kde žijeme, bydlíme. Bohužel však, k domácímu násilí nemusí docházet jen „doma“, v prostředí nám tak známým, mezi čtyřmi zdi, nýbrž také na veřejnosti. Na veřejnosti, kdesi na otevřeném místě, většinou nebude docházet k fyzickému násilí, týrání, ale zpravidla k psychickému, tudíž jej nemusíme hned na první pohled poznat. „Normální manželská (partnerská) hádka“, řekneme si, ale ne vždy tomu tak je. Někdy se právě za takovou to hádkou může skrývat i něco více, než jen běžná výměna názorů, což pak může vyústit v jednu z možných podob šikanózního chování.

Nicméně, abych se dostala k vymezení této ne zrovna chtěné představy spokojeného manželství či partnerského soužití, ráda bych podotkla, že nelze spatřovat za každou manželskou potyčkou okamžitě domácí násilí. Bílý kruh bezpečí (2009) píše, že nelze jednorázovému sporu či vzájemné potyčce mezi partnery ihned přisuzovat znaky domácího násilí. I domácí násilí, tak jako jiný násilný čin, má své specifické znaky, podle kterých lze určit, zdali se jedná právě o toto nebezpečné chování a jednání vůči blízké osobě, nebo ne.

Bílý kruh bezpečí (2009) vysvětluje, co lze za domácí násilí označit, a co nikoliv. Za domácí násilí můžeme považovat fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi důvěrně si známými a mezi sebou otevřenými partnery či manžely.

Rovněž uvádí, že k domácímu násilí dochází v soukromí, v ústraní mimo veřejné dění, kdy se intenzita těchto nepříjemných momentů po čase stupňuje. Oběť postupem času již není schopna zastavit tato nesnesitelná jednání na ní páchaná. Bílý kruh bezpečí také hovoří o tzv. násilí v rodině, což pak zahrnuje násilné činy páchané na dítěti/dětech, a také seniorech (např. starý otec, matka, tchýně, tchán).

Násilí páchané mezi partnery nebo ostatními dospělými členy rodiny označuje Špatenková et al. (2011) za domácí násilí, a to z anglického termínu „Domestic Violence“, nebo pojmu násilí v rodině jako překladu německého výrazu „Gewalt in der Familie“.

Králíčková et al. (2011, s. 5) hovoří o domácím násilí jako o jedné z nejnebezpečnějších forem agrese „... v obecné rovině lze říci, že jde o sociálně patologický jev sui generis, o nejnebezpečnější z forem agrese, která je mnohdy tolerována, tabuizována, bagatelizována, neboť se děje za zavřenými dveřmi. Domácí násilí je nejméně viditelné, mnohdy nepředvídatelné a nepochopitelné, nekontrolovatelné, těžko diagnostikovatelné a často nepostižitelné ...“

Shodují se s tím, že v dnešní době většina lidí domácí násilí velmi bagatelizuje, a též to připouštím právě i u obětí domácího násilí. Oběť si totiž velmi dlouhou dobu nechce přiznat, že by ji mohla jeho drahá a milovaná polovička týrat, ať už fyzicky, psychicky, nebo jiným způsobem trýznit. Domnívám se, že to samé se děje nejen u mladých lidí, ale taktéž i u seniorů. Přeci není možné, že by „mě můj syn/má dcera mohl/a jakkoli týrat a zavražďovat“. Podle mého názoru, oběti násilí svoji situaci bohužel sami velmi zlehčují a podceňují, a to do té doby, než dojde k prvnímu vyhrocenému incidentu. Otázkou zůstává: „Co lze považovat za vyhrocený incident?“ Za vyhrocený incident v případě domácího násilí lze považovat takovou situaci, ve které budou obsaženy a potvrzeny všechny klíčové atributy domácího násilí (viz kapitola 1.2).

Ševčík a Špatenková (2011, s. 21) uvádí, že domácí násilí se nemusí odehrávat jen v rodinách z nižších sociálních vrstev „... domácí násilí bylo dlouho považováno za tabu - „v dobrých rodinách se přece nic takového neděje“. Názory se ale změnily. Konečně připouštíme, že i „dobré rodiny“ mohou být násilím zasaženy - a nejde jen o fyzické napadení, ale rovněž o psychické a emocionální deptání, verbální či neverbální výhrůžky, vulgární chování apod. Násilí v rodině se vyskytuje bez ohledu na jakékoli socioekonomické, geografické, rasové, genderové či věkové charakteristiky zainteresovaných ...”

Bednářová et al. (2009) zdůrazňují, že domácí násilí lze obvykle nazvat jako vynucené jednání po partnerovi či jinak blízké osobě, kteří zpravidla žijí ve společné domácnosti. Násilník se snaží získat moc a kontrolu nad druhou osobou, většinou zdatně nebo. emočně slabší.

Proč dochází v rodině k násilí? Jako kdyby nestačilo, že se děje násilí ve školách, na pracovištích, v ústavních zařízeních, na ulicích... Proč má někdo potřebu získávat moc nad druhým? Ano, to je to slovo - moc. Lidé v nynější době mají stále větší potřebu budovat si své místo ve společnosti, k čemuž potřebují právě moc, a když ji nemohou získat jinak, pokoušejí se ji získat přes druhé. Je velmi smutné, že se děje právě v rodině, kde by tato nejdůležitější společenská skupina měla tvořit především místo bezpečí a jistoty, lásky a sounáležitosti. Nicméně, aby mohlo dojít k pomoci a podpoře ze strany státních či nestátních subjektů a v nich pracujících sociálních pracovníků, je zapotřebí vědět, co lze za domácí násilí nazvat, a co nikoliv. Právě z tohoto důvodu jsem na úvod představila pár možných definic domácího násilí, avšak zdaleka ne všechny.

1.2 Základní atributy domácího násilí

Jak jsem již zmínila, nelze vždy za každou rozepří mezi partnery vidět hned domácí násilí. I domácí násilí má své jisté a předem determinované znaky. Tyto znaky musí být naplněny, abychom mohli incident mezi manžely označit za domácí násilí.

Mezi základní znaky domácího násilí patří zjevná a skutečná nerovnost v postavení oběti a násilníka. Násilník je člověk, jenž disponuje jasnou a zřetelnou mocenskou nadvládou nad svou obětí. (Bednářová et al., 2009)

Mezi hlavní specifické atributy domácího násilí dle Ševčíka a Špatenkové (2011) zejména patří:

- **Opakování a dlouhodobost** – nelze s přesností říci, že padnutím první „facky“ okamžitě vzniká domácí násilí vůči osobě blízké, nicméně, může to být signál pro jeho počátek, pokud se to bude opakovat.
- **Eskalace** čili stupňování – tak jako při jiném druhu šikanování lze předpokládat, že i u domácího násilí bude docházet k postupnému růstu napětí.
- **Vztahová asymetrie** – zřejmé rozdělení rolí, tj. násilná osoba a osoba ohrožená.
- **Neveřejnost - intimita prostředí** čili domov – probíhá většinou za zavřenými dveřmi společného bydlení aktérů.

Králíčková et al. (2011) představují o trochu jiné charakteristické znaky domácího násilí, jako například: společné bydlení, velmi blízké až intimní vztahy, jasné rozdělení rolí, závislost na druhém, dvě tváře pachatele, opakování, dlouhodobost, postupná gradace... Pokud jeden ze znaků chybí či neodpovídá těm výše jmenovaným, spekuluje se o jiné formě rodinného problému. Nicméně, pokud jsou všechny znaky potvrzeny a o domácím násilí není pochyb, dochází k otevření této kauzy a jejímu následnému procesu.

„Aby skutek byl domácím násilím, musí být naplněny všechny čtyři znaky!“ (Domácí násilí, 2007)

V sociální práci jsou pro pracovníka v pomáhající profesi velmi důležité klíčové atributy domácího násilí, které by měl bezpodmínečně znát. Právě na základě nich může sociální pracovník/pracovnice odhalit, zdali se jedná o domácí násilí, a pokud ano, podle toho pak s klientem dále jednat.

1.3 Podoby domácího násilí

Na základě výskytů domácího násilí byla ustanovena klasifikace domácího násilí. Klasifikace nezahrnuje jen základní typologii domácího násilí (tj. situační, běžné párové násilí; intimní terorismus; násilný odpor), jak interpretují Ševčík a Špatenková (2011), ale také jisté druhy a formy, proto nelze tyto dva výrazy ztotožňovat. Je třeba tyto druhy a formy domácího násilí rozlišovat. Ač to zní na povrch téměř stejně, obsahově se jedná o zcela něco jiného.

Bednářová et al. (2009) vysvětluje rozdíl mezi druhem a formou domácího násilí tak, že druhy domácího násilí se obvykle týkají skupin lidí, mezi kterými se násilné incidenty odehrávají. Tedy, v jakém příbuzenském vztahu je oběť a násilník, a zároveň, kdo je oběť, a kdo násilník z hlediska pohlaví.

Formy neboli podoby, kterými bych se chtěla zabývat, vyjadřují jakési kategorie možných typů domácího násilí. Podle těchto typů čili forem pak můžeme určit, o jaký typ násilí se jedná. Nicméně, všechny formy domácího násilí mají zpravidla jeden jediný společný cíl. Tímto cílem je získat moc a udržet si kontrolu nad druhým, někoho ovládnout a ovládat. (Ševčík, Špatenková, 2011)

Česká odborná literatura uvádí šest nejběžnějších podob domácího násilí, na kterých se vesměs shodují autoři jako Ševčík a Špatenková (2011), Dufková a Zlámal (2005) nebo Bednářová et al. (2009).

- **Fyzické násilí** - očividná forma domácího násilí, kdy pachatel používá fyzickou sílu nebo ohrožuje svými silami osobu druhou. Jedná se zřejmě o nejhrubší formu domácího násilí. Fyzické násilí se nemusí týkat „pouze“ bití, kopání, škracení, nýbrž také strkání, vytrhávání vlasů, pálení, svazování, ohrožování různými zbraněmi či jinými předměty apod.

- **Psychické násilí** - velmi častá forma domácího násilí, a to z toho důvodu, že se velice těžko dokazuje, oproti fyzickému násilí, jelikož nezanechává na oběti žádné zřetelné stopy týrání (př. odřeniny, popáleniny, podlitiny aj.). Nicméně, tato forma násilí může mít na člověka daleko horší důsledky a vliv na jeho další kroky v životě. Psychické násilí může mít dvě podoby: verbální (ponižování, terorizování; zastrašování; obviňování; vyhrožování atd.) a neverbální (př. ničení oblíbených věcí).
- **Emocionální násilí** - je velmi podobné násilí psychickému. Někteří autoři je zcela ztotožňují, jiní je od sebe naopak oddělují. Tuto formu násilí tedy můžeme nazvat jako jednu z možných verbálních verzí psychického násilí. Násilník svoji oběť především citově vydírá, neustále kontroluje, co dělá, kam chodí atd.
- **Ekonomické násilí** - se týká především v omezení finančních prostředků oběti pachatelem. Násilník kontroluje veškeré příjmy a výdaje nebo si svůj příjem ponechává zcela sám sobě.
- **Sociální násilí** - zde se jedná o jasnou izolaci od okolí. Pachatel oběti brání, aby se stýkala se svými přáteli a rodinou. Ohrožená osoba buďto postupně ztrácí veškeré sociální kontakty, nebo naopak je ve společnosti svým partnerem zesměšňována, ponižována apod.
- **Sexuální násilí** - zpravidla jde o nedobrovolný sexuální kontakt. Většinou tak dochází k znásilnění, kdy pachatel si dokazuje svoji sílu a moc na druhém touto formou.

Bohužel, domácí násilí je zpravidla kombinováno čili netýká se pouze jedné formy, která by se neustále opakovala. Dochází k postupné gradaci a intervaly mezi jednotlivými atakami se zkracují.

K výše zmíněným formám se postupně přidává nový typ domácího násilí, a to v podobě nebezpečného pronásledování, obtěžování neboli stalking, který popisuje Čírtková (2004, s. 225) tímto způsobem „... v kriminologickém smyslu je definován jako úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost ...”

I přesto, že osoba není fyzicky týrána, jedná se spíše o psychické (emocionální) násilí, které se děje na veřejnosti. K tomuto pronásledování zpravidla dochází po ukončení vztahu mezi pachatelem a obětí v době, kdy už spolu nežijí. Pachatel „cítí“ nutkavou myšlenku, tzv. obsesi, svého bývalého partnera/partnerku čili oběť neustále pronásledovat, obtěžovat, vyhrožovat ublížením na zdraví jemu či jeho blízkým, neustále telefonovat... Těchto šest základních forem domácího násilí, které představují Ševčík se Špatenkovou (2011), slouží pro představu, a zároveň k identifikaci, o jaký typ domácího násilí se jedná.

Ve vztahu k sociální práci a poskytnutí sociálního poradenství je velmi důležité znát, jaké formy domácího násilí existují. Oběť fyzického násilí bude zpravidla vyžadovat jinou pomoc a podporu než oběť násilí psychického, sociálního... Nicméně, opět platí, že sociální pracovník musí znát všechny možné typy domácího násilí, protože jedině tak může poznat, o jaký typ násilného chování, případně kombinaci různých typů násilí, se jedná. Na základě toho pak může dojít k vytvoření multidisciplinárního týmu složeného z dalších poskytovatelů sociálních, zdravotních a ostatních služeb.

1.4 Cyklus domácího násilí

Lenore E. Walkerová, americká psycholožka, popsala jako první cyklus domácího násilí již v roce 1979. Tato spirála obsahuje celkem čtyři fáze s různou časovou délkou trvání. Zároveň ale jednotlivé fáze se časově mění, tedy, ne každá má stejný časový interval. Naopak při opakování jednotlivých cyklů se jejich délka zkracuje. Cyklus poukazuje na to, že domácí násilí probíhá v určitých periodách, které postupně eskalují. (Ševčík, Špatenková, 2011)

Podle uvedeného schématu Bednářové et al. (2009) dochází v první fázi k vzrůstu napětí mezi partnery, a to hlavně kvůli oslabené komunikaci. Násilník je velmi podrážděný, což má velmi negativní dopady na oběť v podobě urážek, kritizování...

To nakonec vede oběť k tomu, že se snaží s násilníkem usmířit, dělat vše tak, jak si pachatel „přeje“. I přesto, že oběť dělá všechno proto to, aby se mezi ní a násilníkem atmosféra uvolnila, dochází bohužel k incidentu ať už ve formě verbálního, emocionálního, či fyzického násilí. Nato si však sám pachatel uvědomuje, že by ho mohla týraná osoba opustit, a tak nastává „třetí fáze“ v podobě usmíření, tzv. líbánek. Vše se najednou obrací. Pachatel v tomto období věnuje oběti mnohem více náklonnosti a pozornosti, než tomu bylo doposud. Oběť se najednou ocitá mezi dvěma stranami pachatele. Odpustit mu, nebo opustit ho? Ve většině případů to dopadá tak, že ohrožená osoba uvěří lichotivému a líbeznému chování pachatele a s násilníkem zůstává. Po této fázi přichází fáze klidu. Vše je relativně v pohodě do té doby, než nastane nějaký problém, kdy násilná osoba „vybuchne“ a vše začíná nanovo.

Každé domácí násilí je svým způsobem specifické, a tudíž se tyto čtyři fáze nemusí vždy tímto způsobem, jak uvádí Ševčík a Špatenková (2011), střídat. Nelze proto domácí násilí srovnávat s jiným druhem domácím násilím, ale je potřeba k němu přistupovat pokaždé individuálně.

Toleranční hranice pro vznik domácího násilí je vymezena právě první „fackou“, a s tím by pracovníci v pomáhajících profesích měli také pracovat. Míním, že nejlepším momentem pro práci s obětí domácího násilí je, dle výše zmíněné etapy, třetí fáze, tzv. smíření, neboť ohrožená osoba je „na vážkách“, zdali s pachatelem zůstat, nebo od něho odejít. V tomto stádiu by měl velkou úlohu sehrát právě sociální pracovník a nabídnout oběti nejen praktickou pomoc, ale i duševní podporu. Materiální pomoc by měla zahrnovat například tipy bezpečného bydlení aj. Mentální podpora by se měla zejména týkat nabídky a možností v poskytnutí sociálního poradenství (např. zprostředkování kontaktu s organizací zabývající se oběťmi domácího násilí; terapie; obnovení sebedůvěry apod.).

1.5 Aktéři domácího násilí

Subjektem domácího násilí musí být minimálně vždy dvě osoby, aby se domácí násilí mohlo prokázat. Obvykle je označujeme jako násilná osoba a osoba ohrožená. Jak již bylo zmíněno dříve, domácí násilí je násilí, jež se nejčastěji odehrává mezi partnery, kteří většinou sdílejí společnou domácnost. V této kapitole bych ráda stručně vymezila charakteru těchto osob.

Násilná osoba neboli násilník, pachatel, trýznitel, agresor, je ta osoba, jež násilí vykonává, provádí. Tento typ člověka se snaží získat moc a kontrolu nad druhým.

Domnívám se, že tento člověk nemusí být nijak silný, zdatný, ale snaží se mít proti tomu druhému vždy něčím navrch. Jestliže má například problémy v práci, nevede se mu v profesionální rovině, o to více usiluje, aby uspěl alespoň v té osobní - rodinné. Veškeré „mindráky“, laicky řečeno, si pak snaží hojit na úkor své rodiny. Když později vidí, jak se mu daří, že se umí prosadit, cítí potřebu si tuto pozici držet a stále více upevňovat. Získávat nadvládu a kontrolu se později stává pachatelovou prioritou číslo jedna. (Ševčík, Špatenková, 2011)

Králíčková et al. (2011, s. 8) sdělují, že násilnické chování se může objevit takřka v jakékoli společenské skupině „... podle Bílého kruhu bezpečí pochází násilníci ze všech socioekonomických, etnických, rasových a náboženských skupin a jejich chování doma se liší od chování na veřejnosti. Je proto třeba rozlišovat osobnost veřejnou versus osobnost soukromou a její projevy selektivně tyranizujícího chování (ventilující nahromaděné vnitřní frustrace) svědčící o existenci kontrolních mechanismů ...”

Pachateli mohou být jak muži, tak ženy, ale rozhodně neplatí pravidlo, že „slušní“ lidé násilí nepáchají. Většinou se ale násilníky stávají muži. Proč? To je otázka. Nicméně, výzkumy do devadesátých let souhlasně potvrzují, že pokud jde o pohlaví násilníka, převážnou většinu pachatelů tvoří muži. Avšak, na přelomu 20. a 21. století se tato podoba začíná postupně měnit. Nové studie a výzkumy dokazují, že jednosměrnost domácího násilí lze pomalu vyvracet. (Čírtková, 2004)

V sociální práci existují různé typy pachatelů a na základě toho je potřeba s klienty pracovat. Mním, že nelze stejně pracovat s pachatelem, jenž se na veřejnosti chová velmi zdvořile, ale doma je absolutně vyměněný, přesněji řečeno agresivní. Tomuto typu se říká specialista čili pachatel dvou tváří. Jinak budeme pracovat s pachatelem, který je nějak závislý ať už na alkoholu, či drogách. U tohoto pachatele lze předpokládat, že spouštěcím faktorem domácího násilí je většinou požití nějaké drogy, a tudíž má absolutně odlišnou psychologii než pachatel, který páchá násilí za plného vědomí, což závislého pachatele zajisté neomlouvá.

Kotková et al. (2014) uvádí, že lze rozlišit pět typů pachatelů domácího násilí: specialista (viz výše); generalista (na nic si nehraje, je stejný jak doma, tak na veřejnosti); situační násilník (k domácímu násilí ho vedou okolnosti, které neustál, tj. nevěra apod.); sadista a pachatel závislý. I přesto, že tato typologie není považována za univerzální, vyplývá ze shrnutých výsledků různých psychologických výzkumů. Toto dělení pachatelů přispívá k tomu, že se sociální pracovníci dokážou lépe orientovat a porozumět možným příčinám vzniku domácího násilí. Následně mohou s pachatelem vytvořit plán, který by měl vést k postupné redukci a eliminaci násilí.

Pokud jde o psychologii agresora, tak násilníkem se stává zpravidla ten, jenž sám vyrostl v domácnosti, kde násilí bylo „na denním pořádku“. Tyto osoby, dle Ševčíka a Špatenkové (2011), jsou mnohdy velmi majetnické, žárlivé, nezodpovědné, problematické, vykazují silné násilnické sklony. Velmi ctí tradiční hodnoty v podobě mužské nadřazenosti. Pociťují závislost vůči své oběti, ale po jiné stránce než osoba ohrožená. Násilník cítí potřebu péče a lásky, která mu nemusela být v dětství dána, a tak si ji vynucuje prostřednictvím násilí.

Ohrožená osoba čili oběť

Na základě provedeného statistického průzkumu Střediska empirických výzkumů (STEM s. r. o.) mezi léty 2001 - 2006 bylo zjištěno, že obětí domácího násilí se nejčastěji stávají ženy (92 - 98%). Druhou nejčastější ohroženou skupinou se stávají děti, a dále pak senioři, zdravotně postižení, ale také muži (dle výzkumu cca 2 - 5%). (Čech et al., 2011)

Kotková et al. (2014) poznamenávají, že obětí domácího násilí se může stát vskutku kdokoliv. Domácí násilí se netýká pouze společensky nižších vrstev, sociálně nezaopatřených nebo osob s nižším vzděláním. Stejně jako neexistuje všeobecná příčina vzniku domácího násilí, neexistuje jednomyslný profil ohrožené osoby, tudíž jej nelze s přesností popsat.

Čírtková (2004) uvádí pět základních typů: zúčastňující se oběť (pachatel i oběť jsou ve vzájemné interakci); nezúčastňující se oběť (před samotným činem nedošlo mezi pachatelem a obětí k vzájemnému působení); provokující oběť (pachatel i oběť jsou ve vztahu, a podle pachatele se oběť chovala příliš provokativně); latentní oběť (role oběti není veřejně známa; pokud osoba je obětí zvláště násilí fyzického, psychického nebo sexuálního, dochází k velké latenci; též se to může týkat i emocionální a společenské újmy); nepravá oběť (osoba, jež se stala obětí, se v určitou dobu ocitla na nesprávném místě; útok násilníka byl původně směřován na jinou osobu).

Ševčík a Špatenková (2011) popisují profil ohrožené osoby, jež má velice nízké sebevědomí, často se chová velmi submisivně, je poslušná a zodpovědná, snaží se vždy ve všem vyhovět. Oběť je nejen finančně, ale také emocionálně závislá na pachateli, neumí si život bez něho představit. Po psychické stránce je týraná osoba zpravidla disociovaná, vystrašená, bezmocná a pasivní. Prožívá velmi intenzivní pocity viny, mnohdy se obviňuje, že si za to může sama, že si to zasloužila. A v neposlední řadě, cítí velký stud a strach, o tom s někým mluvit.

Aby pracovník v pomáhající profesi mohl poskytnout kvalitní pomoc, musí se nejprve dobře orientovat nejen v typologii pachatelů, ale též i obětí, kvůli správné identifikaci. Sociální pracovník musí rozlišovat pachatele i oběť, a to vždy bezpodmínečně, pokud s nimi pracuje, protože každá násilná osoba a každá ohrožená osoba má vždy jinou psychologii. Aby mohl pracovník nabídnout právě těmto osobám tu správnou pomoc a podporu v rámci odborného sociálního poradenství, je zapotřebí znát nejen ony kategorie násilníků a obětí, ale také charakteristiku týraných a týrajících. Oběť od sociálního pracovníka očekává nejen jistou trpělivost, citlivost a empatie, ale také podporu při hledání dalších navazujících organizací pomoci, jež nabízí odborné sociální poradenství určené právě jim.

1.6 Prevence domácího násilí

Abychom se kvůli nepatrným lapáliím nestali obětí domácího násilí, je lepší problémům předcházet. Otázkou ovšem zůstává, jak lze násilí v rodině předejít? Ševčík a Špatenková (2011) mluví o tzv. třech modelech prevence, a to primární, sekundární a terciární prevence.

Cílem primární prevence je především redukce a eliminace potíží a překážek spojené se vznikem domácího násilí. Jak? Tím nejlepším možným řešením podle Ševčíka a Špatenkové (2011) je výběr svého budoucího partnera/partnerky. Ovšem, kdo nám zajistí, že jsme si vybrali „toho pravého“? To zjistíme až časem. Nicméně, pokud dochází k ponižování a nadávání, v lepším případě, již v počátcích vztahu, většinou to ten správný partner/partnerka pro život není.

Ševčík a Špatenková (2011) spatřují hlavní náplň sekundární prevence v co nejrychlejší odhalení problému v rodině a snaží se tak zamezit vzniku, potažmo zhoršení situace domácího násilí. Tato prevence zahrnuje veškerá opatření a preventivní programy, jenž mají zabránit možným dopadům násilí v rodině. Sekundární prevence je poskytována buďto v podobě krizové intervence, poradenství, nebo již sociálně terapeutické činnosti, a to nejen aktérům domácího násilí, ale i ostatním osobám, které byly násilím postihnuty.

Cílem terciární prevence je zmírnění negativních důsledků násilí v rodině. Pracovníci v pomáhajících profesích se zaměřují především na snížení, potažmo odstranění domácího násilí. Hlavní úlohou pracovníků je také podpora a reintegrace obětí (a pachatelů) do společnosti, příp. reedukace a sociální rehabilitace. (Ševčík, Špatenková, 2011)

V sociální práci nemohou pracovníci v pomáhajících profesích ovlivnit úlohu primární prevence, pokud se budeme řídit slovy Ševčíka a Špatenkové (viz primární prevence). Nicméně, úkolem sociálního pracovníka v rámci primární prevence může být zajištění dostatečné informovanosti o preventivních programech a projektech nabízející služby určené obětem domácího násilí. V případě sekundární a terciární prevence sehrává sociální pracovník již velkou roli. Tím nejdůležitějším je hlavně včasná intervence. Sociální pracovník musí znát veškeré skutečnosti a okolnosti související s domácím násilím, tedy základní atributy, formy, typologie a psychologii pachatele a násilníka, jak již bylo zmíněno dříve. Pracovník musí umět zmapovat, v rámci sekundární prevence, zdali není v rodině týrán někdo další. Cílem pracovníka je nabídnout klientovi určité mechanismy pomoci. Zde svůj prostor vyplňuje právě odborné sociální poradenství a jeho elementární činnosti (viz později). V tomto případě je znalost odborného sociálního poradenství považována za primární a klíčovou.

2 Systém poradenství

Sociální poradenství je v pomáhajících profesích považováno za jednu ze základních služeb především tam, kde se snažíme podpořit člověka v jeho nepříznivé životní situaci. Cílem této kapitoly je podat ucelený obraz o systému poradenství v našem státě. Porozumět významu poradenství, díky kterému dokážeme zprostředkovat odborné sociální poradenství, je v oblasti sociální práce chápáno za samozřejmost.

V úvodu budou formulovány některé z možných definic pojmu poradenství, a následně nato popsány jeho hlavní cíle a kategorie. Na závěr bude zmíněno využití sociálního poradenství v sociálních službách.

2.1 Koncepce poradenství

Baštecká et al. (2009, s. 236) uvádí velice vystihující definici sociálního poradenství právě takovým způsobem, jak si mnozí z nás představí, co tento termín znamená *„...poradenství vymezujeme jako proces, při kterém profesionál poskytuje druhému člověku (páru, rodině, skupině) ve vztahu partnerské spolupráce při řešení problému informace, rady, vedení a podporu přiměřeně k (nepříznivé) životní situaci člověka a jeho životním cílům a potřebám tak, aby se zlepšila schopnost jedince (páru, rodiny, skupiny) se ve své životní situaci orientovat a na základě využití vlastních sil a zdrojů okolí ji co nejlépe řešit nebo přijmout včetně přijetí odpovědnosti za důsledky rozhodnutí ...“*

V obecném pojetí je poradenství chápáno jako profesionální poskytování odborné rady jedním subjektem druhému. (Paulík et al., 1994)

Poradenství, též jako poradenský servis, poradenská služba, se podle Procházky et al. (2014) opírá především o založený vztah mezi klientem a poradcem.

Britská společnost pro poradenství a psychoterapii definuje poradenství jako prostředek k přijetí klienta, aby mohl zjistit příčiny jeho potíží spojené s jeho aktuálním stavem *„... poradenství probíhá, když poradce přijímá klienta v soukromém a diskrétním prostředí, aby prozkoumal obtíže, jež klient pociťuje, duševní nepohodu, kterou prožívá, nebo třeba jeho nespokojenost se životem či ztrátu nasměrování a smyslu ...“* (Dryden, 2008, s. 17)

Gabura a Pružinská (1995) formulují poradenství jako princip pomoci stavějícím na vztahu. Poradce se snaží podporovat klientův růst, rozvoj, zralost a lepší uplatnění, aby se sám co nejefektivněji orientoval ve světě.

Špatenková et al. (2011) vymezuje poradenství jako pomoc, kdy se klient podle nabídnutých rad a námětů k jeho dané situaci sám aktivně rozhoduje, jak využít a rozvinout vlastní schopnosti v řešení nastalého problému.

Matoušek et al. (2008) zase uvádí, že poradenství bývá nejčastěji formulováno jako profesionální vedení jedince s využitím psychologických poznatků, jež jsou podstatné během získávání údajů a při řízení klienta. Sociální poradenství je jednou z možných cest, jak pomoci lidem překlenout nepříjemné období, ve kterém se zrovna nachází, objasňovat jejich cíle a současně jejich nabytí.

Baštecká et al. (2009) podotýká, že při poradenské činnosti se operuje nejen s informacemi, jež jsou sdělením skutečností, nýbrž také s radami, které jsou míněny jako informace cílené na situaci klienta.

2.2 Ideál poradenství

V jakékoli pomáhající profesi je důležité, aby pracovníci znali a rozuměli významu a hodnotě poradenství. Právě základní poradenství se týká kohokoliv z nás, aniž bychom si to uvědomovali. Různé rady, tipy, nápady a nabídky pomoci nám může poskytnout téměř kdokoli, tj. rodiče, školská zařízení, pracoviště, státní i nestátní instituce aj. Avšak, poradenství na odborné úrovni již nemůže podat kdekdo. V tomto případě je zapotřebí určitého vzdělání či školení. Odbornou pomoc nejčastěji poskytuje právě sociální pracovník nebo zaměstnanec v jiné pomáhající profesi. Jejich úkolem je umět vymezit kvalitu a smysl poradenství kdykoliv, kdy si to vyžádá situace, proto bych v této kapitole ráda představila několik možných cílů sociálního poradenství dle různých autorů.

Dryden (2006) uvádí, že legitimní cíle poradenství se zaměřují na zmírňování psychické nepohody a podporu duševního růstu. Bez nadsázky můžeme říci, že hlavním úkolem poradenství je jednomyslně podpora a pomoc klientům.

Cílem sociálního poradenství je dle Baštecké et al. (2009) právě sdělování skutečností, jež rozšiřují možnosti rozhodování uživatele sociálních služeb o věcech souvisejících v jeho stávající situaci.

Jako odpovídající výsledky poradenství vidí Špatenková et al. (2011) v orientaci klienta na jeho aktuální problém, v povzbuzení a konkrétní nabídce v případě jeho situace, i přesto, že se mnohdy jedná o zprostředkování dalšího konkrétního kontaktu dle jeho potíží.

Smyslem poradenství je dle Paulíka et al. (1994) podpora, pomoc a zlepšení stavu věci subjektu.

Ideálem dobře poskytnutého poradenství je dle Matouška et al. (2008) zohlednění získané informace umožňující navýšení objemu znalostí a dovedností jedince při řešení sociálních problémů.

Britská společnost pro poradenství a psychoterapii zase spatřuje hlavní cíle poradenství v možnosti rozhodování, změny nebo zmírnění dezorientace. Poradce by měl uživateli služby pomoci překonat citové rozladění čili zmírnit dezorientaci a podpořit rozvoj klienta neboli umožnit mu rozhodování a případnou změnu. (Dryden, 2008)

2.3 Třídy poradenství

Sociální poradenství patří podle § 32 zákona o sociálních službách mezi tři základní druhy sociálních služeb. Nynější podoba poradenství se stala součástí sítě sociálních služeb v roce 2007. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, rozlišuje dva druhy sociálního poradenství - poradenství základní a odborné. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, www.mpsv.cz)

Karel Paulík et al. (1994) rozlišují poradenství z jiných úhlů pohledu. Například podle kritéria charakteru poradenské služby, kam řadí poradenství expertizní, introspektivní, kombinované nebo specializované. Dále je třídí podle kritéria věku klienta, podle trvání poradenské pomoci apod. Nicméně, těmito druhy poradenství se ve své práci zabývat nebudu. Zmiňuji je pouze z toho důvodu, aby bylo zřejmé, že neexistuje jen poradenství základní a odborné, nýbrž i mnoho dalších.

2.3.1 Základní sociální poradenství

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, vymezuje základní sociální poradenství jako službu, kterou bývá zaručeno především poskytnutí nejen informací přispívajících k řešení obtížné situace klienta, ale také informací o možnostech volby všech druhů sociálních služeb. Pracovníci v sociálních službách jsou povinni vždy tuto službu zabezpečit. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, www.mpsv.cz)

Základní činnosti, které nabízí základní sociální poradenství, a jež klient může využít, zajišťují pracovníci v sociálních službách v tomto rozsahu:

- a) poskytnutí informací směřující k řešení nepříznivé sociální situace klienta prostřednictvím některé ze sociálních služeb;
- b) poskytnutí informací o možnostech výběru druhu sociálních služeb podle potřeb jedince a o jiných formách pomoci (např. o možnostech sociální péče, příspěvku na péči aj.);
- c) poskytnutí informací o základních právech a povinnostech osoby, hlavně v souvislosti s poskytováním sociálních služeb, a také o možnostech využívání běžně dostupných zdrojů pro zabránění sociálního vyloučení a zabránění vzniku závislosti na sociální službě;
- d) poskytnutí informací o možnostech podpory členů rodiny v případech, kdy se spolupodílejí na péči o osobu blízkou. (Vyhláška č. 505/2006 Sb., www.mpsv.cz)

2.3.2 Odborné sociální poradenství

Odborné sociální poradenství podle § 37 odst. 3 zákona o sociálních službách je definované jako činnost, jež se zaměřuje na poskytování potřeb, a to jednotlivým skupinám osob v občanských poradnách, manželských a rodinných institucích, poradnách pro seniory, popř. v hospicích, poradnách pro osoby se zdravotním postižením či poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí. Odborné sociální poradenství zahrnuje také sociální práci s osobami, jejichž způsob života může přispívat ke konfliktu se společenským prostředím. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, www.mpsv.cz)

Odbornému sociálnímu poradenství se budu více věnovat v následující kapitole s názvem „*Odborné sociální poradenství*“.

Ve vztahu k sociální práci musí pracovník mít dobrý přehled o tom, jaké hlavní činnosti zahrnuje základní sociální poradenství. Na základě nich pak může poskytnout podporu a pomoc klientovi, jenž se nachází v sociální nouzi. Pracovník by měl mít zmapované další navazující služby určené právě obětem domácího násilí, které klient může využít a umět mu je nabídnout. Informovat se o jejich dostupnosti a působení v rámci sociálních služeb by mělo být neodmyslitelnou součástí jejich práce.

2.4 Využití sociálního poradenství v sociálních službách

Poradenství je ve světě poskytováno již velmi dlouhou řadu let, a to zejména v poradnách v ústní podobě. (Procházka et al., 2014)

V České republice se poradenství v sociálních službách objevuje a využívá od roku 2007, jak již bylo řečeno. Tento zákon považuje poradenství za jeden z hlavních pilířů systému. Součástí zákona je také etický a provozní rámec sociálního poradenství, který je vymezen ve standardech kvality sociálních služeb. Právě se vznikem zákona o sociálních službách dochází v rámci poraden, které byly u nás poprvé vytvořeny již ve druhé polovině 30. let minulého století, k velkým změnám. Ta nejzásadnější změna se týkala přeměn v řadách zakladatelů poraden, kde stát tuto roli přenechává zejména krajským a městským úřadům. Též došlo k organizačním změnám, kdy se mnoho poraden spojilo ve větší celek. Velké sloučení pak přinesl rok 2006. České poradenské asociace se sjednotily a vytvořily tak Asociaci sociálního poradenství, jejímiž členy jsou:

- **Asociace manželských a rodinných poradců ČR.** Tato asociace vznikla v roce 1990 a poskytuje poradenství především manželským, předmanželským a rodinným párům.
- **Asociace občanských poraden.** Společenství vzniklo v roce 1998 a zajišťuje podporu občanského poradenství.
- **Asociace poraden pro zdravotně postižené.** Tato asociace své poradenství zaměřuje na osoby se zdravotním postižením a osoby nemocné a vznikla v roce 2003.

- Poradna **VIDA**, jež vznikla v roce 2001, je určena osobám s duševním onemocněním podporující vznik a rozvoj svépomocných poradenských institucí v rámci celé České republiky.

V současné době poradenství stále reaguje na různé situace sociálních problémů, které jsou v naší společnosti přítomny. Rovněž dochází k velkému rozvoji v oblasti dluhového poradenství nebo terénní práce. (Procházka et al., 2014)

Na poskytování poradenských služeb se podílí mnoho osob ze státního i nestátního sektoru, a tudíž je pokládán za všestrannou činnost. Nicméně, rady nemusí obstarávat jen kvalifikovaní odborníci, ale také a jednoduše přátelé, vzdělávací instituce, tisk a média, a zejména pak rodiče. Ovšem, tyto rady nelze brát na odborné úrovni, nýbrž laické, jak uvádí Matoušek et al. (2008).

Dryden (2006) uvádí, že poradenská činnost v sobě zahrnuje také tři etické zásady: informovaný souhlas (získat písemný souhlas klienta, popř. zákonného zástupce, o tom, že rozumí a souhlasí s poradenským procesem); mlčenlivost (veškeré důvěrné a osobní informace zůstávají mezi poradcem a klientem), a nakonec to jsou aktivity, na nichž participují poradci se záměrem chránit nejen klienta, ale i sebe.

Sociální služby, jež zahrnují právě i sociální poradenství, se poskytují ve třech formách. Jsou to služby ambulantní, terénní a pobytové. Sociální služba typu poradenství bývá nejčastěji předávána buďto v podobě osobních setkání, tedy ambulantní formou, nebo pomocí telefonické či internetové konzultace. Intervenční centra určené obětem domácího násilí nabízejí sociální poradenství i ve formě terénní práce, tedy v přirozeném prostředí klienta adresované zejména rodinám a jedincům ohroženým sociálním vyloučením.

Nicméně, platí, že poradenská služba je v sociálních službách celkově poskytována bezplatně, bez úhrady nákladů. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, www.mpsv.cz)

Baštecká et al. (2009) poznamenávají, že poradenství lze využít v různých oblastech, nejenom v sociálních službách. V pomáhajících profesích je považováno za naprostý základ a hlavní náplň práce zvláště tam, kde se snažíme podpořit jedince v řešení jeho nepříznivé životní situace.

Sociální poradenství v sociálních službách nabízí nejen různé poradny (občanské, manželské a rodinné), nýbrž také a v první řadě intervenční centra určená obětem domácího násilí. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, www.mpsv.cz)

System pomoci se snaží vytvářet takové podmínky, aby poradenství bylo dostupné co nejbližší k bydlišti či pracovišti klienta pomocí sociálního pracovníka nebo pracovníka obecního úřadu se speciálním školením. (Matoušek et al., 2008)

Základní i odborné sociální poradenství je důležitou a zásadní složkou sociálních služeb. Sociální poradenství poskytují jak státní, tak i nestátní subjekty v systému sociální pomoci. Sociální pracovník musí participovat na rozvoji základního sociálního poradenství tak, aby bylo dostupné i lidem žijící mimo město. Základní sociální poradenství je primárním prvkem pro zprostředkování a poskytnutí návazných služeb v sociální práci. Pracovníci v pomáhajících profesích by si měli být vědomi toho, že jejich úkolem není vyřešit problém a potíže za klienta, nýbrž pomoci klientovi nalézt vhodné způsoby řešení k zvládnutí jeho nepříznivé sociální situace.

3 Odborné sociální poradenství

V této kapitole budou představeny hlavní činnosti a cíle odborného sociálního poradenství. Dále bude pozornost soustředěna na odborné poradenství z pohledu pracovníka v sociálních službách. Nakonec bude popsáno odborné sociální poradenství poskytované obětem domácího násilí.

3.1 Základní činnosti a cíle odborného sociálního poradenství

Odborné sociální poradenství může využít skutečně kdokoliv. Nelze říkat, že se nás to netýká, protože nikdy nevíme, v jaké situaci se ocitneme. Spektrum osob využívající sociální poradenství je velmi široké, nicméně, já se budu zabývat osobami, jež se staly obětí domácího násilí.

Základní činnosti odborného sociálního poradenství a rozsah zajištění jeho úkonů nám stanovuje § 4 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb.

Odborné sociální poradenství obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování (obnovení či upevnění) kontaktu s přirozeným sociálním prostředím jedince: jedná se hlavně o zajištění navazujících služeb;
- b) sociálně terapeutické činnosti: jedná se o poskytnutí poradenství a zorientování se v oblastech sociálních systémů, práva, psychologie a v oblasti vzdělávání;
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí: jde o pomoc při vyřizování běžných záležitostí a pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s přirozeným společenským prostředím. (Vyhláška č. 505/2006 Sb., www.mpsv.cz)

Součástí odborného poradenství je také zapůjčení kompenzačních pomůcek, avšak, tato činnost se skupiny obětí domácího násilí netýká. (Baštecká et al., 2009)

Na základě výše popsaného, lze říci, že cílem odborného poradenství je, jak sám uvádí Matoušek et al. (2008), pomoc klientovi v jeho obtížné situaci, již se mu nepodařilo vyřešit vlastními silami nebo s pomocí rodiny a přátel prostřednictvím odborných metod a postupů.

Služba odborného poradenství klade velký důraz na zlepšení prevence sociálního vyloučení stávajících i potenciálních uživatelů sociálních služeb. Účelem také je zvyšovat právní vědomí, samostatnost, znalosti a dovednosti uživatelů sociálních služeb o svých právech a povinnostech potřebné pro řešení jejich vlastní situace, hlavně ve vztazích s poskytovateli služeb. (Jesenská, Michalík, 2007)

Ve vztahu k odbornému sociálnímu poradenství a jeho poskytování je nezbytně nutné, aby lidé pracující v pomáhajících profesích znali strukturu činností toho, co odborné sociální poradenství nabízí, podle zákona o sociálních službách a související vyhlášky. Kromě toho, pracovníci by měli být dobře obeznámeni, co jednotlivé činnosti obsahují, a zároveň uměli svým klientům informace o nich kvalitně podat, což vyžaduje orientaci i v dalších službách.

Cíle zmíněného poradenství spočívají právě na naplnění, zprostředkování a poskytnutí výše popsaných činností. Mimo jiné, zahrnují i veškeré skutečnosti, které byly vypsány již v kapitole 2.2.

3.2 Odborné sociální poradenství z pohledu sociálních pracovníků v sociálních službách

Sociální pracovníci se musí neustále vzdělávat a znát nejnovější informace z jakékoli oblasti, jež by mohly pomoci klientovi vyřešit jeho momentálně neblahý stav. Rozeznat jeho a vlastní potřeby, hodnoty a postoje, a zároveň postřehnout možné zdroje, jež dávají impuls ke konfliktu, je dalším a neposledním úkolem v roli poradce. Odborník musí umět dobře pracovat nejen s klientem, nýbrž také sám se sebou, jak poznamenává Baštecká et al. (2009).

Poradenství dle Baštecké et al. (2009) obecně předpokládá odbornou znalost poradce při výkonu práce, a také vztahové a komunikační dovednosti natolik, aby byl schopný předat odbornost uživateli služeb. Právě komunikační dovednosti zde hrají velkou úlohu, které si musí poradce osvojit.

Čech et al. (2011) v komunikaci spatřují významnou souvislost mezi sdělováním a přijímáním informací v sociálních vztazích. Pracovníci musejí dbát na to, jaké komunikační nástroje při své práci používají, jakým tónem s uživateli hovoří...

Zvládnutí verbální i neverbální komunikace, umět postupovat při emočních projevech klientů, tvoří jen zlomek toho, co musí poskytovatelé sociálních služeb - sociálního poradenství dobře ovládat. Předpokladem pro poskytnutí kvalitní práce je též zdokonalování se v oblasti jazykové, umět se dorozumět například s cizinci apod.

V sociální práci je důležité, aby poradce neustále pracoval na svém sebepoznání. Velmi záleží na charakteru člověka, jehož vlastnosti velice ovlivňují a podmiňují jedince ve způsobu chování v sociálním prostředí. Při práci s oběťmi domácího násilí se předpokládá, že sociální pracovník bude disponovat schopnostmi jako je akceptace a empatie. Rovněž, velmi podstatné je, aby jakýkoliv pomáhající pracovník měl utříděný svůj žebříček hodnot a vymezené hranice při práci s klientem. Kromě toho, je zapotřebí mít dobře zvládnuté prvky verbální a neverbální komunikaci (tj. mimika, gestika, haptika, posturika aj.) a znát a hlavně používat základní a obecná pravidla komunikace s oběťmi domácího násilí. S touto cílovou skupinou je klíčové nejen tzv. aktivní naslouchání čili umět naslouchat druhému, nýbrž také trpělivost. V neposlední řadě by měli mít poskytovatelé těchto služeb stále na paměti klientovu lidskou důstojnost a tu za každé situace respektovat.

Mimoto, poskytnutí kvalitního poradenství předchází také řada zásad, kterými se ovšem ve své práci nebudu zabývat. Tyto skutečnosti lze nalézt přímo ve Standardech kvality odborného poradenství určené uživatelům sociálních služeb.

3.3 Odborné sociální poradenství zaměřené na oběti domácího násilí

Právě odborné sociální poradenství je dle Dufkové a Zlámala (2004) jedním z typů služeb, které by mělo být obětem domácího násilí poskytováno. V rámci programů pomoci zaměřené na oběti domácího násilí by měli pracovníci v sociálních službách zajistit z hlediska poradenských služeb tyto činnosti:

- emocionální podporu - v podobě individuálního, nebo skupinového poradenství;
- přímou práci, příp. předání klienta jiné organizace;
- informace - poskytnutí informací o dalších návazných službách, popř. informací, jak předejít další možné viktimizaci, tj. proces, kdy se člověk stává obětí trestného činu.

Dufková a Zlámal (2004) uvádí, že zatímco se většina obětí dokáže vyrovnat se vzniklými problémy vcelku dobře a krizi překonat pomocí vlastních sil, existují i ty situace, kde odborné poradenství je naprosto žádoucí, a to hned z několika důvodů:

- Poradenství je potřeba ve chvíli, kdy se oběť domácího násilí zapojuje do trestního řízení a momentální stresovou situaci nezvládá. Rozrušení se nemusí nutně týkat pouze v době vyšetřování, nýbrž také hlavního líčení, vydání rozsudku, uložení trestu apod.
- Též může být žádané v okamžiku, kdy nedojde k zatčení pachatele a on je tak stále „na svobodě“.
- Odbornou pomoc může oběť vyhledat i několik měsíců nebo let po spáchaném incidentu. Může se stát, že oběť nezvládne určitou událost (př. rozvod a jiné stresové situace) a vyhledá poradce, ač pouze jednorázově.

K poradenství dochází nejen v době viktimizace, ale i po ní, jak zmiňují Dufková a Zlámal (2004). Oběť většinou vyhledává emocionální podporu. Poradce by se měl v této fázi procesu zvláště zaměřit na traumata, jež byla oběti způsobena a usilovat především o obnovení ztraceného sebevědomí, a zároveň resocializaci. S tímto souvisí vzájemná spolupráce mezi klientem a poradcem. Klient očekává jistou podporu a vedení během jednání. Na druhou stranu, právě uživatel by v tomto vztahu měl hrát hlavní roli, v tom smyslu, že pomáhající pracovník nabídne klientovi možnosti řešení jeho tíživé situace, nicméně, rozhodnutí již přenechá na klientovi samotném. Poskytovatel služby by se neměl nikdy dopustit toho, že za svého klienta převezme veškerá rozhodnutí a s nimi spojené aktivity, za účelem pomoci a usnadnit mu tak práci v řešení. Na této bázi není práce odborníka postavena.

Dufková a Zlámal (2004, s. 36) podotýkají, že vztah spolupráce nesmí být založen na ztotožnění schopností odborníka se schopnostmi klienta „... *tento vztah spolupráce znamená, že poradce se musí vyvarovat toho, aby se ztotožnil s možnostmi, pro které se oběti mohou rozhodnout. Trauma je traumatem oběti domácího násilí, není traumatem poradce ...*”

Poskytovatelé služeb pracující s oběťmi domácího násilí vychází z toho, že poradenská činnost mimo jiné zahrnuje kvalitní podporu oběti. Úkolem poradce tedy je, aby pracoval s obětí nejen po praktické stránce, nýbrž i po té psychické. Pokud by se pracovníkovi nedařilo zmírnit trvalé napětí u oběti, může alespoň pracovat na tom, proč stres nadále trvá a snažit se tak o zmírnění faktorů, jež stres vyvolávají.

Zkrátka řečeno, cílem poradců je dle Dufkové a Zlámala (2004) jednak snaha o obnovení běžných zvyklostí, jednak vytváření zvyklostí nových a nastolení rovnováhy. Odborné sociální poradenství zahrnuje taktéž pomoc a podporu při zkoumání možností, pro něž se oběti rozhodují, avšak konečné stanovisko ponechávají poradci čistě na klientovi.

Sociální pracovníci, potažmo pracovníci v pomáhajících profesích, kteří pracují s oběťmi domácího násilí, musí znát veškeré druhy služeb, jež by mohly dopomoci klientovi vyřešit jeho momentální krizi. Též musí vědět, kdy odborné sociální poradenství je na místě nebo je třeba zahájit nejprve jinou formu opatření. Je třeba si uvědomit, že po skončení trestního řízení pro sociální pracovníky případ nekončí, ale naopak uživatel může po době viktimizace potřebovat službu odborného poradenství více než kdy předtím. Ve vztahu k odbornému sociálnímu poradenství je důležité, aby pracovník měl neustále na paměti veškeré možnosti zajišťovacích prostředků a nezanedbal je. Zajišťovací prostředky v rámci programů pomoci se týkají právě výše poznamenaných činností odborného poradenství. Rovněž, poradce se musí dobře orientovat v principech materiální a psychické podpory, jak jsem již poznamenala v kapitole 1.4.

4 Zhodnocení techniky odborného sociálního poradenství

Velká část populace se alespoň jedenkrát za svůj život ocitne v nějaké krizi. V situaci, kterou většinou nedokáže řešit pomocí svých vlastních zdrojů. Je nezbytné, aby člověk, jenž se dostane do takto svízelného stavu, věděl, že jeho veškeré šance, které by mu mohly jakýmkoliv pomoci způsobem zbavit se onoho nepříjemného stavu, nekončí jen u rodiny a přátel. Naopak zde existují nejrůznější instituce, které svoji činnost zaměřují právě na poskytování odborného sociálního poradenství určené k řešení přítomného problému spojeného s výskytem domácího násilí. Nezáleží pouze na teorii, mnohdy lidem více záleží na ověřených faktech.

Tato kapitola bude věnována praktické části. Na úvod představím cíle výzkumu, výzkumné a tazatelské otázky a stanové hypotézy. Dále popíšu vybranou výzkumnou strategii v případě mého šetření zaměřeného právě na poskytování odborného sociálního poradenství obětem domácího násilí. Nakonec zdůvodním výběr výzkumného vzorku, a poté se pustím do samotné analýzy získaných dat. Na závěr této kapitoly vyhodnotím cíle a předem stanovené hypotézy.

4.1 Hlavní cíl výzkumu a výzkumné dílčí cíle

Hlavním cílem výzkumné části je zjistit, jakou poradenskou službu, klienti - oběti domácího násilí nejčastěji vyhledávají ve vybraných organizacích; zdali je to více obecně sociální poradenství (právní, sociální...), nebo převažuje sociálně terapeutická činnost. Organizace, jež jsem zvolila, zaměřují svoji činnost zejména na uživatele zasažené násilím (viz kapitola 4.4). Hlavní cíl práce je transformován do tří dílčích cílů (DC), které jsou uvedeny výzkumnými otázkami (VO).

DC1: Zjistit od informantů, jakou službu právního poradenství klienti nejčastěji využívají ve vybraných organizacích.

DC2: Zjistit od informantů, zdali zvolené organizace poskytují svým klientům terapie.

DC3: Zjistit od informantů, jak průměrně dlouho terapie trvají, pokud jsou vůbec v dané organizaci poskytovány.

4.2 Výzkumné otázky a stanovené hypotézy

Na základě výše stanovených cílů jsem pracovala s následujícími výzkumnými otázkami, které tvořily hlavní náplň mého výzkumu ve formě rozhovorů. Nakonec jsem pokládala ještě otázky v dotazníkové podobě již mnohem dříve, než jsem si sestavila sled otázek do kvalitativní části výzkumu. Před samotným sběrem dat prostřednictvím dotazníků jsem si stanovila hypotézy. Později jsem došla k závěru, že některé otázky z dotazníkového šetření jsou pro mé zpracování bezvýsledné - navíc. Nicméně, i otázky přebytné jsem se rozhodla zanalyzovat a graficky znázornit. Hypotézy jsou tak postavené na kvantitativní části, kdežto výzkumné otázky na kvalitě.

Výzkumné otázky:

VO1: Kterou možnost ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají v organizacích určené obětem domácího násilí?

VO2: Poskytují organizace, které svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, svým klientům terapie?

VO3: Jak průměrně dlouho oběti domácího násilí čerpají možnost terapií ve vybraných organizacích, pokud je organizace nabízí?

V přípravné fázi, před samotným zahájením kvantitativního výzkumu, jsem si stanovila ještě několik málo hypotéz (H) ke konečnému vyhodnocení dat.

H1: Ženy se stávají oběťmi domácího násilí častěji než muži čili z této oblasti získám více respondentů ženského pohlaví než mužského.

H2: Věk odpovídajících respondentů, obětí domácího násilí, se bude nejvíce pohybovat průměrně mezi 36. - 40. rokem života.

H3: Klienti Poradny pro oběti násilí nejčastěji čerpají/čerpali poradenskou službu (právní, sociální...) méně, jak 6 měsíců.

H4: Klienti využívají právní poradenství více, jak poradenství psychologické.

H5: Oběti, klienti v Poradně pro oběti násilí, nejčastěji využívají poradenství socioterapeutické.

4.3 Výzkumná strategie

Vzhledem k povaze vybraného tématu bakalářské práce jsem zvolila jako hlavní metodu čili výzkumnou strategii pro svůj výzkum standardizovaný rozhovor. Standardizovaný rozhovor, jenž spadá pod kvalitativní výzkumné metody, jsem si vybrala kvůli předem připraveným a zcela konkrétním otázkám, na které jsem chtěla získat skutečné odpovědi. Dotazníky, metodu kvantitativního výzkumu, jsem se rozhodla použít jako metodu doplňující.

Standardizovaný rozhovor jsem si vybrala z toho důvodu, že komunikace v sociální práci je velmi důležitá a umět vést rozhovor, dotazovat se, vnímat, porozumět, a zároveň zapisovat získaná data, je velmi důležitou součástí všech pomáhajících pracovníků. Další dostatečné důvody jsem pak spatřovala ve výhodách této metody jako menší časová náročnost pro získání dat, snazší komparace odpovědí s otázkami, předem připravené otázky aj.

Jako dodatečnou metodu pro svůj výzkum jsem použila dotazník, na kterých je založena oblast hypotéz. Tuto metodu jsem se rozhodla aplikovat z toho důvodu, protože jsem data získávala ještě před samotnými rozhovory. I přesto, že jsem dotazníky podávala obětem domácího násilí přes organizaci pracující s touto cílovou skupinou, jen stěží jsem od září 2015 do konce února 2016 získala něco málo přes deset respondentů. Byla jsem si vědoma, že kdybych použila pouze tuto metodu pro svůj průzkum, výzkumná část by byla nedostačující. Nakonec, i proto jsem se rozhodla spojit a sloučit obě metody a založit tak výzkum na kombinaci kvalitativní a kvantitativní metody čili rozhovorů a dotazníků.

Dotazníkové šetření obsahuje celkem sedmnáct otázek. Z toho tři otázky zjišťují osobní údaje respondenta. Dotazníkovou část tvoří celkem čtrnáct otázek. V dotazníku lze nalézt otázky uzavřené, polouzavřené, ale i otevřené (viz příloha C - Ukázka dotazníku).

4.4 Zdůvodnění výzkumného vzorku

Jelikož institucí, které svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, existuje a funguje v České republice několik desítek, má volba padla pouze na některé vybrané z Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zpočátku jsem měla vytipované čtyři organizace zabývající se touto cílovou skupinou, a to Bílý kruh bezpečí Pardubice; Intervenční centrum Hradec Králové; Intervenční centrum Pardubice a Poradnu pro oběti násilí, která spadá pod Nomii v Hradci Králové. V těchto organizacích jsem chtěla svůj výzkum provést na základě kvalitativní metody, tedy formou rozhovorů a následně získaná data porovnat. Bohužel však, Bílý kruh bezpečí v Pardubicích mě nemohl přijmout, protože se tím, jak mi bylo řečeno, skládá většinou z řad dobrovolníků a časově jsou velmi vytíženi a Intervenční centrum v Hradci Králové mě odmítlo kvůli plné kapacitě v dávání rozhovorů pro tento semestr.

Rozhovory jsem nakonec provedla pouze ve dvou z vybraných organizací, tedy v Intervenčním centru v Pardubicích a v Poradně pro oběti násilí v Hradci Králové, kde mi na mé otázky odpovídaly sociální pracovnice, jež přímo pracují s oběťmi domácího násilí, a zároveň jim tak poskytují odborné sociální poradenství.

Aby výzkum byl dostačující, rozhodla jsem se nakonec použít i dotazníky, které jsem měla již rozběhnuté. Po domluvě jsem prostřednictvím Poradny pro oběti násilí v HK podávala dotazníky klientům organizace, tedy obětem domácího násilí, od září 2015 do konce února 2016. Nicméně, zhruba za 6 měsíců se mi podařilo získat pouze 13 respondentů. Tito respondenti odpovídali na otázky týkající se domácího násilí a poradenství poskytovaného právě v Nomii Hradci Králové. Takto malého vzorku jsem dosáhla z toho důvodu, protože klienti velmi často chodí opakovaně na terapie nebo zkrátka nechtěli odpovídat na takto citlivé téma, jak mi bylo sděleno. I když jsem sehnala tak malý počet respondentů, různé věkové kategorie, rozhodla jsem se nabytá data zpracovat a graficky znázornit. Tato metoda doplňuje postup kvalitativní výzkumné části a tvoří tak klíčovou část výzkumu, protože odpovídá na předem stanovené hypotézy, jak již bylo řečeno.

Tabulka 1: Identifikace informantů odpovídající na kvalitativní část

Informant	Pohlaví	Minimální délka praxe	Zařízení
I1	žena	3	Poradna pro lidi v tísní Hradec Králové (Nomia HK)
I2	žena	7	Intervenční centrum Pardubice

Identifikaci informantů odpovídající na kvantitativní část jsem neprováděla, protože se domnívám, že nebyla tak důležitá pro mé zpracování, jelikož tato část výzkumu prováděná pomocí dotazníkového šetření odpovídá pouze na stanovené hypotézy. Velice stručná identifikace informantů byla zpracována na základě získaných dat týkající se osobních údajů respondenta, jež jsou uvedena v tabulkách a graficky znázorněna (viz příloha F - tabulka 4 - 6).

Právě identifikace informantů odpovídající na kvalitativní část byla pro mě více podstatnou, protože odpovídá na výzkumné otázky.

4.5 Tabulka operacionalizace

Pro přehlednost a ucelenost práce jsem následující cíle, výzkumné otázky, hypotézy a tazatelské otázky zanesla do tzv. transformačních tabulek.

Tabulka 2: Transformace výzkumných kroků

Hlavní cíl	Dílčí cíle	Výzkumné otázky	Hypotézy
Zjistit, jakou poradenskou službu, klienti (oběti domácího násilí) nejčastěji vyhledávají ve vybraných organizacích; zdali je to více obecně sociální poradenství (právní, sociální...),	DC1: Zjistit od informantů, jakou službu právního poradenství klienti nejčastěji využívají ve vybraných organizacích.	VO1: Kterou možnost ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají v organizacích určené obětem domácího násilí?	H1: Ženy se stávají oběťmi domácího násilí častěji než muži čili z této oblasti získám více respondentů ženského pohlaví než mužského.

nebo převažuje sociálně terapeutická činnost.			H2: Věk odpovídajících respondentů, obětí domácího násilí, se bude nejvíce pohybovat průměrně mezi 36. - 40. rokem života.
	DC2: Zjistit od informantů, zdali zvolené organizace poskytují svým klientům terapie.	VO2: Poskytují organizace, které svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, svým klientům terapie?	H3: Klienti Poradny pro oběti násilí nejčastěji čerpají/čerpali poradenskou službu (právní, sociální...) méně, jak 6 měsíců.
	DC3: Zjistit od informantů, jak průměrně dlouho terapie trvají, pokud jsou vůbec v dané organizaci poskytovány.	VO3: Jak průměrně dlouho oběti domácího násilí čerpají možnost terapií ve vybraných organizacích, pokud je organizace nabízí?	H4: Klienti využívají právní poradenství více, jak poradenství psychologické. H5: Oběti, klienti v Poradně pro oběti násilí, nejčastěji využívají poradenství socioterapeutické.

Tabulka 3: Transformace výzkumných otázek do tazatelských otázek

Výzkumné otázky	Tazatelské otázky	Výzkumný nástroj	Informanti
<p>VO1:</p> <p>Kterou možnost ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají v organizacích určené obětem domácího násilí?</p>	<p>TO1: Jaké základní činnosti odborného sociálního poradenství jsou poskytovány klientům na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve Vaší organizaci?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	<p>Sociální pracovnice pracující v Intervenčním centru v Pardubicích a v Poradně pro oběti násilí v Hradci Králové.</p>
	<p>TO2: Co všechno zahrnuje právní poradenství?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
	<p>TO3: Kterou ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
	<p>TO4: Ze všech těchto činností odborného poradenství, jakou službu klienti celkově nejvíce vyhledávají?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
<p>VO2:</p> <p>Poskytují organizace, které svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, svým klientům terapie?</p>	<p>TO5: Jaké sociálně terapeutické činnosti nabízíte svým klientům?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
	<p>TO6: Jak probíhají terapie?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
	<p>TO7: Jakou z těchto služeb sociálně terapeutické činnosti obětí domácího násilí nejčastěji vyžaduje?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	

<p>VO3:</p> <p>Jak průměrně dlouho oběti domácího násilí využívají možnost terapií ve vybraných organizacích?</p>	<p>TO8: Jak průměrně dlouho terapie trvají?</p>	<p>standardizovaný rozhovor</p>	
---	---	---------------------------------	--

4.6 Zpracování výzkumných dat a jejich analýza

Kvůli lepší komparaci jsem zpracovávala zvláště získaná data z kvalitativní a kvantitativní části. Právě kvalitativní část odpovídá na výzkumné, potažmo tazatelské otázky, zatímco data z kvantitativní části odpovídají na stanovené hypotézy.

Rozhovory jsem uskutečnila po domluvě se sociálními pracovníci dané organizace. Měla jsem předem připravené otázky, na které jsem se ptala, žádné další jsem již do diskuse nekládala. Rozhovor sčítal celkem osm neměnných otázek, tj. TO1 - TO8. Přepisy rozhovorů jsem udělala okamžitě ten den pomocí prováděných poznámek (papíru a tužky) během rozhovoru. Konzultace se sociálními pracovníci mi vyšly hned den po sobě, tudíž jsem je mohla ihned porovnat.

Záznamy z obou rozhovorů jsem vložila do příloh (viz příloha A - Přepis rozhovoru č. 1 a příloha B - Přepis rozhovoru č. 2).

Sběr dat kvantitativní metodou probíhal zhruba půl roku, jak již bylo naznačeno. Dotazník obsahoval celkem 17 otázek, z toho tři otázky se týkaly osobních údajů respondenta, tedy zajímalo mě hlavně pohlaví, věk a bydliště. Získané výsledky, i v případě neuvedených odpovědí, jsem zpracovala do tabulek, které jsem si vytvořila v programu Microsoft Word 2007, a k tomu jsem v programu Microsoft Excel 2007 zhotovila odpovídající grafy. U každé otázky jsou uvedeny dvě nejčastější četnosti respondentů. Pro znázornění hodnot jsem použila výsečové grafy různých barev a uvedla do grafů vždy procenta, jak velkou část celku představuje každá z představovaných hodnot.

Příloha C obsahuje ukázkou dotazníku, jakou formou byl podáván. Následující přílohy D a E zahrnují již příklady vyplněných dotazníků. Snažila jsem se zvolit absolutně odlišné výpovědi respondentů, proto jsem vybrala muže a ženu různé věkové kategorie. Veškeré grafy a tabulky s krátkým komentářem z dotazníkového šetření odpovídající na hypotézy jsou vloženy v příloze F - Analýza dat a grafické znázornění otázek z dotazníkové části.

4.7 Zhodnocení výsledků výzkumu

V této kapitole budou zhodnoceny stanovené výzkumné otázky, potažmo otázky tazatelské, jež byly součástí kvalitativní metody sběru dat. Nejprve bude vyhodnocena kvalitativní část odpovídající na výzkumné otázky, a poté část kvantitativní, která shrnuje výsledky hypotéz. Také budou shrnuty výsledky, jež odpovídají na vytyčené dílčí cíle.

4.7.1 Vyhodnocení kvalitativní části

Výzkumná otázka č. 1

Kterou možnost ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají v organizacích určené obětem domácího násilí?

Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit od informantů, jakou službu právního poradenství klienti nejčastěji využívají ve vybraných organizacích.

Z analýzy odpovědí bylo zjištěno, že klienti v Poradně pro oběti násilí v Hradci Králové nejčastěji využívají sepsání žádostí na předběžné opatření, kdežto klienti Intervenčního centra využívají nejvíce žádosti o prodloužení vykázaní z domu/bytu.

Tato výzkumná otázka č. 1 zahrnovala celkem čtyři tazatelské otázky (TO1 - TO4). Nejprve byly zjištěny základní činnosti odborného sociálního poradenství podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, které vybrané organizace poskytují svým klientům. Zde se výpovědi informantek víceméně shodovaly. Informantka I1 uvedla: *„...v naší organizaci poskytujeme klientům zajištění doprovodů; psychoterapie a poradenství v oblasti psychologie; právní rámec poradenství ...“*

Odpověď informantky I2 zněla takto: „... zprostředkování kontaktu s dalšími navazujícími službami; sociálně terapeutická činnost v podobě sezení s psychologem (nelze přesně označit za terapii); právní poradenství ...” Tazatelskou otázkou č. 2 jsem se zjišťovala, co všechno zahrnuje právní poradenství. Informantka I1 odpověděla na tuto otázku následovně: „... nemáme vlastního právníka, dochází dle domluvy... právník poskytuje informace o získání sociální dávky... sepsání návrhu na předběžné opatření, popřípadě prodloužení o vykázání z domu/bytu... sepsání návrhu na rozvod či svěření dětí do péče atd. ...” Odpověď druhé informantky I2 zněla: „... jako sociální pracovnice pomáháme svým klientům sepsat například žalobu na rozvod manželství... návrhy na předběžné opatření, potažmo návrh na prodloužení vykázání z domu/bytu... žaloby na vyklizení bytu... návrhy na svěření dětí do péče... právní poradenství, tak to zajišťuje právník, který opět dochází po domluvě s klientem ...” Jak jsem se dozvěděla, obě vybrané organizace pomáhají svým klientům sepsat různé žádosti, nicméně, vlastního právníka nemají.

Třetí tazatelská otázka zjišťovala, kterou ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají. Informantka I1 z Poradny pro oběti násilí uvedla: „... nejvíce to jsou žádosti o prodloužení vykázání z domu/bytu, a k tomu příslušné informace ...” Informantka I2 druhé organizace uvedla: „... nejčastěji to je návrh na předběžné opatření, poté návrh na svěření dětí do péče a návrhy na rozvod manželství ...”

Z uvedeného vyplývá, že klienti v těchto organizacích nevyužívají stejné žádosti, co se týče nejčastější služby právního poradenství. Poslední tazatelská otázka k této výzkumné otázce byla, kterou z činností odborného poradenství nejvíce klienti celkově vyhledávají. Od informantky I1 jsem se dozvěděla: „... nejvíce sociálně terapeutickou činnost ...” Zatímco odpověď informantky I2 zněla následovně: „... nejvíce sociální poradenství - právní, finanční, dluhové, sociální, psychologické ...” Z výše zmíněného vyplývá, i přesto, že organizace svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, služby, které uživatelé služeb celkově nejvíce vyhledávají, jsou odlišné. Klienti, oběti domácího násilí, v Poradně pro oběti násilí vyhledávají především socioterapeutické poradenství, kdežto v Intervenčním centru nejvíce sociální poradenství.

Shrnutí

Na základě analýzy odpovědí informantů bylo zjištěno, že klienti Poradny pro oběti násilí v HK nejčastěji využívají sepsání žádostí na předběžné opatření. Uživatelé služeb Intervenčního centra využívají zase nejvíce žádosti o prodloužení vykazání z domu/bytu.

Výzkumná otázka č. 2

Poskytují organizace, které svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, svým klientům terapie?

Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit od informantů, zdali zvolené organizace poskytují svým klientům terapie.

Prostřednictvím odpovědí podrobených analýze bylo zjištěno, že Intervenční centrum sociálně terapeutickou činnost jako takovou neposkytuje. Intervenční centrum svým klientům nabízí pouze určitá sezení s psychologem. Poradna pro oběti násilí na tuto otázku odpověděla kladně čili terapie svým klientům nabízí, a to v plném rozsahu.

Nicméně, pod tuto výzkumnou otázku spadaly tazatelské otázky č. 5 - 8 (TO5 - TO8). Pátou tazatelskou otázkou jsem chtěla zjistit, jaké sociálně terapeutické činnosti jednotlivé organizace nabízejí svým klientům. Zde se reakce obou organizací velmi výrazně lišily. Informantka I1 uvedla, že: „... *svým klientům nabízíme terapie, a to individuální, párové a rodinné ...*“ Informantka I2 zdůraznila, že se to nedá považovat za terapie: „... *nedá se označit za terapii... je to pomoc, kterou zajišťuje psycholog... dále probíhají relaxační odpoledne pro oběti domácího násilí vedená psychologem... je to určeno pro 2-5 lidí, kde se hovoří vždy na určité téma ...*“ Na základě těchto výpovědí vyplývá, že ne všechny organizace, jež svoji činnost zaměřují na oběti domácího násilí, poskytují těmto uživatelům službu v podobě terapií. Od tohoto zjištění se následující odpovědi na TO6 - TO7 již nemohly shodovat. Jak probíhají terapie, takto zněla šestá tazatelská otázka, jsem se od informantky I1 dozvěděla: „... *terapie jsou vždy podřízené potřebám klienta... u individuálních terapií je prioritní objednávkou klienta to, co potřebuje, případně se může vmísit objednávka OSPODu nebo Policie (nejčastěji), kdy má určitou zakázku... zde je pak potřeba najít kompromis ...*“

Víceméně stejný základ tvoří i terapie párové a rodinné. Informantka I2 uvedla: „...*nedá se označit za terapii... je to pomoc, kterou zajišťuje psycholog... dále probíhají relaxační odpoledne pro oběti domácího násilí vedená psychologem ...*“ Následující tazatelská otázka, v pořadí sedmá, zjišťovala jakou ze služeb sociálně terapeutické činnosti oběť domácího násilí nejčastěji vyžaduje. Odpověď informantky I1 zněla jednoznačně: „...*individuální terapii ...*“ Informantka I2 k této otázce uvedla: „... *nelze takto napsat, jelikož, jak bylo řečeno, terapie neprobíhají, pouze sezení s psychologem, příp. relaxační odpoledne pro skupiny lidí ...*“

Shrnutí

Z analyzovaných odpovědí vyplynulo, že na základě položené otázky č. 5 jsem se dozvěděla, že organizace Poradna pro oběti násilí v HK svým klientům terapie poskytuje. Od informantky Intervenčního centra bylo zjištěno, že terapie neposkytují, ale pouze již zmíněná sezení s psychologem. Tato otázka rozdělila organizace tzv. „na dva tábory“, protože odpovědi na následující otázky (TO6 - TO7) byly samozřejmě odlišné.

Výzkumná otázka č. 3

Jak průměrně dlouho oběti domácího násilí čerpají možnost terapií ve vybraných organizacích, pokud je organizace nabízí?

Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit od informantů, jak průměrně dlouho terapie trvají, pokud jsou vůbec v dané organizaci poskytovány.

Na poslední tazatelskou otázku (TO8) z kvalitativní části, jak průměrně dlouho terapie trvají, informantka I1 uvedla: „...*průměrně 3-6 měsíců ...*“ Informantka I2 odpověděla: „... *ideálně 1x týdně... maximálně však 6 měsíců ...*“ Nicméně, musím podotknout, že odpověď informantky I2 se nevztahovala k poskytnutí terapií, ale pouze určitých sezení s psychologem, protože, jak již bylo řečeno, terapie Intervenčního centra jako takové neposkytuje. Z toho tedy vyplývá, že na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá pouze informantka I1, pokud se budeme držet otázky.

Shrnutí

Z odpovědi na poslední tazatelskou otázku vyplynulo, že organizace Poradna pro oběti násilí v HK svým klientům terapie poskytuje, a to v průměrném časovém horizontu 3-6 měsíců. Od informantky Intervenčního centra bylo zjištěno, že terapie neposkytují, ale pouze již zmíněná sezení s psychologem, ideálně jednou týdně.

4.7.2 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Hypotézy byly stanoveny na základě sestavených otázek do kvantitativní části ještě před samotným uskutečněním. Nyní bych zde uvedla zvolené hypotézy a zjištěné výsledky, zdali mohou hypotézu potvrdit nebo vyvrátit. Získaná data a tabulky s výsledky jsou uvedeny v příloze F - Analýza dat a grafické znázornění otázek z dotazníkové části.

Hypotéza č. 1 - H1: Ženy se stávají oběťmi domácího násilí častěji než muži čili z této oblasti získám více respondentů ženského pohlaví než mužského.

Na otázku týkající se pohlaví mi odpovědělo celkem 13 respondentů čili všichni odpovídající, tj. 100%. Nicméně, na základě uvedené tabulky v příloze F lze poznamenat, že na dotazníky více odpovídaly ženy. Z celkového počtu respondentů odpovídalo 9 žen (tj. 69%) a 4 muži (tj. 31%), tudíž jsem získala více respondentů ženského pohlaví než mužského. Podle toho lze první stanovenou hypotézu potvrdit.

Hypotéza č. 1 byla potvrzena.

Hypotéza č. 2 - H2: Věk odpovídajících respondentů, obětí domácího násilí, se bude nejvíce pohybovat průměrně mezi 36. - 40. rokem života.

Na otázku ohledně věku mi nejčastěji odpovídali respondenti ve věku 46 - 50 let (31%), a dále pak respondenti ve věku 31 - 35 let a 41 - 45 let (vždy po 15%). Na základě těchto zjištěných dat lze danou hypotézu vyvrátit, protože nejvíce mi odpovídali respondenti ve věku 46 - 50 let (viz tabulka 5, příloha F). **Hypotéza č. 2 byla vyvrácena.**

Hypotéza č. 3 - H3: Klienti Poradny pro oběti násilí nejčastěji čerpají/čerpali poradenskou službu (právní, sociální...) méně, jak 6 měsíců.

K zvolené hypotéze z dotazníkové části se vztahovala otázka číslo 11 „Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?"

Na tuto otázku mi odpovědělo celkem 11 respondentů, dva odpovídající nic neuvedli (viz tabulka č. 14 - otázka č. 11). Z výsledků získaných dat vyplývá, že klienti PON, respektive oběti domácího násilí, nejčastěji čerpají (čerpali) službu méně, jak 6 měsíců.

Hypotéza č. 3 byla potvrzena.

Hypotéza č. 4 - H4: Klienti využívají právní poradenství více, jak poradenství psychologické.

Z tabulky č. 15 - otázka č. 12, jež je uvedena v příloze F, vyplývá, že klienti využívají více psychologické poradenství než právní. Možnost „psychologické poradenství" označilo celkem 15% odpovídajících, tj. 2 respondenti, zatímco možnost „právní poradenství" neuvedl nikdo, tudíž nelze tuto hypotézu potvrdit. **Hypotéza č. 4 byla vyvrácena.**

Hypotéza č. 5 - H5: Oběti, klienti v Poradně pro oběti násilí, nejčastěji využívají poradenství socioterapeutické.

K zvolené hypotéze se vztahovala opět otázka číslo 12 „Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?" Z uvedené tabulky k této otázce vyplývá, že klienti nejčastěji využívají socioterapeutické poradenství. Tuto možnost totiž uvedlo celkem 5 respondentů, tj. 39%, z celkového počtu odpovídajících, a tak lze podle získaných dat hypotézu potvrdit. **Hypotéza č. 5 byla potvrzena.**

4.7.3 Vyhodnocení dílčích cílů

Nyní bych shrnula zjištěné výsledky z kvalitativní části a vyhodnotila tak dílčí cíle krátkým komentářem, jelikož byly dílčí cíle víceméně vyhodnoceny již v kapitole 4.7.1. Dílčí cíle byly zjišťovány pomocí rozhovorů.

Cílem DC1 bylo zjistit od informantů, jakou službu právního poradenství klienti nejčastěji využívají ve vybraných organizacích. Na základě TO3 bylo zjištěno, že klienti Intervenčního centra nejčastěji využívají sepsání žádosti na předběžné opatření, kdežto klienti druhé organizace spíše žádosti o prodloužení vykázaní z domu/bytu.

Cílem DC2 bylo zjistit od informantů, zdali zvolené organizace poskytují svým klientům terapie. Prostřednictvím TO5 bylo dosaženo DC2. Jak již bylo řečeno, Intervenční centrum sociálně terapeutickou činností svým klientům neposkytuje, kdežto organizace Poradna pro oběti násilí ano.

Třetí dílčí cíl, a zároveň poslední, byl vyvozen na základě TO8. Z analýzy odpovědí informantek vyplynulo, že klienti Poradny pro oběti násilí čerpají terapie průměrně 3 - 6 měsíců. Výpověď informantky Intervenčního centra se sice nevztahovala k terapiím, protože tuto možnost ani v organizaci neposkytují, nicméně, sezení s psychologem probíhá průměrně jednou týdně. Třetího dílčího cíle bylo tak dosaženo prostřednictvím získané odpovědi od informantky I1.

4.8 Zhodnocení praktické části

K vypracování praktické části práce jsem zvolila kombinaci kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Sběr dat probíhal prostřednictvím domluvených rozhovorů a podávaných dotazníků. Kvalitativní část jsem provedla nakonec ve dvou ze čtyř zvolených organizací, jež svoji činnosti zaměřují právě na oběti domácího násilí. Právě výzkumné otázky byly postaveny na základě kvalitativní části.

Kvantitativní část formou dotazníků jsem uskutečnila, po domluvě, v Poradně pro oběti násilí, jež spadá pod Nomi v Hradci Králové. Bohužel, přestože jsem dotazníky podávala zhruba půl roku, počet respondentů tvořil pouze malý vzorek. Nicméně, výsledky z dotazníkového šetření jsem zpracovala, vyhodnotila a pomocí nich odpověděla na předem stanovené hypotézy.

Rozhovor zahrnoval celkem osm otázek shodných pro obě organizace. Dotazník obsahoval celkem 17 otázek včetně tří úvodních otázek.

V analýze dat jsem ke každé otázce z dotazníkové části uvedla tabulku s příslušným grafem vytvořeným v programu Excel 2007, z něhož lze snadno vyčíst získané procentuální hodnoty výzkumného souboru těch, kteří byli ochotni stát se mým respondentem, i přes takto citlivé téma. Výsledky a zjištěná data z dotazníkové části jsou vložena v příloze F. Taktéž jsem zpracovala odpovědi získaná z rozhovorů a záznamy z nich jsem opět zanesla do příloh.

Co se týká pěti zvolených hypotéz, tak zde se mi potvrdily celkem tři, a to hypotéza č.1, hypotéza č.3 a hypotéza č. 5.

Nakonec bych ráda zreflektovala etická rizika výzkumu a rizika v případě zvolené strategie z hlediska validity výzkumu. Jako největší etické riziko v praktické části spatřuji jednu ze zvolených výzkumných strategií výzkumu pro tuto cílovou skupinu. Právě vybraný dotazník, i přesto, že byl anonymní, mi nepřinesl příliš velký počet respondentů, jak se u této metody předpokládá. Nicméně, myslím si, že to bylo ovlivněno především zvoleným tématem. Sám jeden respondent napsal do poznámek, které byly uvedeny v dotazníku pod poslední otázkou, že se jedná o velmi citlivé téma. Aby byl výzkum validní, rozhodla jsem se nakonec zvolit metodu kvalitativního výzkumu a na nich postavit výzkumné otázky, zatímco stanovené hypotézy jsem postavila na dotazníkovém šetření čili kvantitativní části výzkumu.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala poskytováním odborného sociálního poradenství obětem domácího násilí a na základě výzkumu zjišťovala, jakou poradenskou službu klienti, oběti domácího násilí, nejčastěji vyhledávají ve vybraných organizacích.

Na základě výsledků kvalitativního výzkumu jsem zjistila, jaké činnosti dle zákona č. 108/2006 sb., o sociálních službách, organizace poskytují svým klientům, co všechno zahrnuje právní poradenství, zdali organizace klientům nabízejí sociálně terapeutickou činnost, jakou formou terapie probíhají, jak průměrně dlouho trvají, nebo též, jakou službu klienti nejčastěji vyžadují. Na základě těchto výsledků jsem pak dosáhla hlavního cíle. Z rozhovorů vyplynulo, že oběti domácího násilí nejčastěji vyhledávají v Intervenčním centru celkově sociální poradenství a v Poradně pro oběti násilí zase především sociálně terapeutickou činnost, což mi pak potvrdily i podávané dotazníky obětem domácího násilí přes tuto instituci.

Jak jsem již zmínila, zvolená metoda kvantitativního výzkumu se především neosvědčila v počtu získaných respondentů, nicméně, i tak jsem dosáhla alespoň pár jedinců, kteří byli ochotni mi odpovědět na takto citlivé téma. Podle mého názoru, kterákoli zvolená metoda by byla vzhledem k tomuto tématu vždy velmi obtížná a citlivá.

Výsledky výzkumu mohou poskytnout podklad, a zároveň náhled pro další zkoumání v této oblasti. Praktická část práce dokazuje, že je velice nesnadné získat jakákoli validní data a reprezentativní vzorek v oblasti domácího násilí, nicméně, měli bychom se o tuto dostupnost relevantních dat stále pokoušet.

Přínosem práce by měl být ukotven smysl, význam a účel v poskytování odborného sociálního poradenství všem pomáhajícím pracovníkům, a zároveň spolupracujícím členům multidisciplinárních týmů. Je důležité nejen sociální poradenství pěstovat a stále rozvíjet, nýbrž také se v této oblasti vzdělávat a mít tak neustálý přehled.

Otázek k tomuto tématu se nabízí spousta, stejně jako omezení v případě zkoumání a sběru dat v této oblasti. Omezení by se mohlo týkat zejména získání reprezentativního vzorku vzhledem k této cílové skupině. Vyplývajícím námětem z této práce by mohlo například být: „Jaké dopady má odborné sociální poradenství na ekonomickou oblast?“ nebo „Jaký vliv má podpora a pomoc v rámci odborného poradenství na psychický stav obětí?“

Seznam použitých zdrojů

BAŠTECKÁ, Bohumila et al. *Psychologická encyklopedie: Aplikovaná psychologie*.

1. vyd. Praha: Portál, 2009. 520 s. ISBN 978-80-7367-470-0.

BEDNÁŘOVÁ, Zdeňka et al. *Domácí násilí: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0.

Pomoc obětem trestných činů: Domácí násilí: Co je a co není domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí* [online]. © 2009. Dostupné z: <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>

Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí: Domácí násilí.cz* [online]. © 2007 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>

ČECH, Ondřej et al. *Domácí násilí: z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*.

1. vyd. České Budějovice : Theia, 2011. 140 s. ISBN 978-80-904854-0-2.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. 432 s. ISBN 80-86473-86-4.

DRYDEN, Windy. *Poradenství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 120 s. ISBN 978-80-7367-371-0.

DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí: pracovní manuál*. Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra, 2005. 51 s. ISBN nevedeno.

GABURA, Ján a Jana PRUŽINSKÁ. *Poradenský proces*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. 147 s. ISBN 80-85850-10-9.

JESENSKÁ, Jaroslava a Jan MICHALÍK. *Standardy kvality odborného poradenství: průvodce: poradenství pro uživatele sociálních služeb*. Praha: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, 2007. 32 s. ISBN 80-903640-6-3.

KOTKOVÁ, Martina et al. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. 1. vyd. Brno: Spondea, 2014. 128 s. ISBN 978-80-260-7191-4.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka et al. *Právo proti domácímu násilí*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 152 s. ISBN 978-80-7400-381-3.

MATOUŠEK, Oldřich et al. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. 384 s. ISBN 978-80-7367-502-8.

PAULÍK, Karel et al. *Kapitoly z biodromálního poradenství*. 1. vyd. Ostrava: Filozofická fakulta, 1994. 227 s. ISBN 80-7042-418-4.

PROCHÁZKA, Roman et al. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 256 s. ISBN 978-80-247-4451-3.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ et al. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 192 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda et al. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-2624-3.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, dostupné z: <http://www.mpsv.cz>

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, dostupné z: <http://www.mpsv.cz>

Seznam grafů

Graf 1. Pohlaví respondentů.....	příloha F
Graf 2. Věk respondentů.....	příloha F
Graf 3. Bydliště respondentů.....	příloha F
Graf 4. Otázka č. 4.....	příloha F
Graf 5. Otázka č. 5.....	příloha F
Graf 6. Otázka č. 6.....	příloha F
Graf 7. Otázka č. 7.....	příloha F
Graf 8 Otázka č. 8.....	příloha F
Graf 9. Otázka č. 9.....	příloha F
Graf 10. Otázka č. 10.....	příloha F
Graf 11. Otázka č. 11.....	příloha F
Graf 12 Otázka č. 12.....	příloha F
Graf 13. Otázka č. 13.....	příloha F
Graf 14. Otázka č. 14.....	příloha F
Graf 15. Otázka č. 15.....	příloha F
Graf 16. Otázka č. 16.....	příloha F
Graf 17. Otázka č. 17.....	příloha F

Seznam tabulek

Tabulka 1: Identifikace informantů odpovídající na kvalitativní část.....	40
Tabulka 2: Transformace výzkumných kroků.....	40
Tabulka 3: Transformace výzkumných otázek do tazatelských otázek.....	42
Tabulka 4: Pohlaví respondentů.....	příloha F
Tabulka 5: Věk respondentů.....	příloha F
Tabulka 6: Bydliště respondentů.....	příloha F
Tabulka 7: Otázka č. 4.....	příloha F
Tabulka 8: Otázka č. 5.....	příloha F
Tabulka 9: Otázka č. 6.....	příloha F
Tabulka 10: Otázka č. 7.....	příloha F
Tabulka 11: Otázka č. 8.....	příloha F
Tabulka 12: Otázka č. 9.....	příloha F
Tabulka 13: Otázka č. 10.....	příloha F
Tabulka 14: Otázka č. 11.....	příloha F
Tabulka 15: Otázka č. 12.....	příloha F
Tabulka 16: Otázka č. 13.....	příloha F
Tabulka 17: Otázka č. 14.....	příloha F
Tabulka 18: Otázka č. 15.....	příloha F
Tabulka 19: Otázka č. 16.....	příloha F
Tabulka 20: Otázka č. 17.....	příloha F

Seznam příloh

Příloha A: Přepis rozhovoru č. 1

Příloha B: Přepis rozhovoru č. 2

Příloha C: Ukázka dotazníku

Příloha D: Ukázka vyplněného dotazníku č. 1

Příloha E: Ukázka vyplněného dotazníku č. 2

Příloha F: Analýza dat a grafické znázornění otázek z dotazníkové části

Příloha A: Přepis rozhovoru č. 1

ROZHOVOR 1 - Poradna pro oběti násilí - Nomia Hradec Králové (I1)

1. Jaké základní činnosti odborné sociálního poradenství jsou poskytovány klientům na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve Vaší organizaci?

I1: V naší organizaci poskytujeme klientům zajištění doprovodů; psychoterapie a poradenství v oblasti psychologie; právní rámec poradenství.

2. Co všechno zahrnuje právní poradenství?

I1: Nemáme vlastního právníka, dochází dle domluvy. Právník poskytuje informace o získání sociální dávky. Sepsání návrhu na předběžné opatření, popřípadě prodloužení o vykázání z domu/bytu. Sepsání návrhu na rozvod či svěření dětí do péče atd.

3. Kterou ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají?

I1: Nejvíce to jsou žádosti o prodloužení vykázání z domu/bytu, a k tomu příslušné informace.

4. Ze všech těchto činností odborné poradenství, jakou službu klienti celkově nejvíce vyhledávají?

I1: Nejvíce sociálně terapeutickou činnost.

5. Jaké sociálně terapeutické činnosti nabízíte svým klientům?

I1: Svým klientům nabízíme terapie, a to individuální, párové a rodinné.

6. Jak probíhají terapie?

I1: Terapie jsou vždy podřízené potřebám klienta. U individuálních terapií je prioritní objednávkou klienta to, co potřebuje, případně se může vmísit objednávka OSPODu nebo Policie (nejčastěji), kdy má určitou zakázku. Zde je pak potřeba najít kompromis. Párová terapie opět probíhá na základě potřeb klienta, případně se musí zakázka klienta skloubit s objednávkou OSPODu apod. Může být jako pár oběť a pachatel nebo dítě a oběť a další, ale nejčastěji to jsou oběť a pachatel nebo dítě a oběť. U rodinné terapie je opět to samé. Potřeby klienta se musí skloubit s jinou zakázkou. Širší rodina se rodinné terapie neúčastní, většinou jen rodiče oběti, děti, kamarádka...

Poradna pro oběti násilí nabízí i koncept, kdy probíhají individuální terapie a př. 1x za 2 měsíce probíhá terapie párová za účasti obou dvou psychoterapeutů.

7. Jakou z těchto služeb sociálně terapeutické činnosti obětí domácího násilí nejčastěji vyžaduje?

I1: Individuální terapii.

8. Jak průměrně dlouho terapie trvají?

I1: Průměrně 3-6 měsíců.

Příloha B: Přepis rozhovoru č. 2

ROZHOVOR 2 - Intervenční centrum Pardubice (I2)

1. Jaké základní činnosti odborné sociálního poradenství jsou poskytovány klientům na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve Vaší organizaci?

I2: Zprostředkování kontaktu s dalšími navazujícími službami; sociálně terapeutická činnost v podobě sezení s psychologem (nelze přesně označit za terapii); právní poradenství.

2. Co všechno zahrnuje právní poradenství?

I2: Jako sociální pracovnice pomáháme svým klientům sepsat například žalobu na rozvod manželství; návrhy na předběžné opatření, potažmo návrh na prodloužení vykázaní z domu/bytu; žaloby na vyklizení bytu; návrhy na svěřením dětí do péče.

Co se týká odborného právního poradenství, tak to zajišťuje právník, který opět dochází po domluvě s klientem. Právník podává pouze konzultace (př. v případě exekuce aj.), klienty nezastupuje.

3. Kterou ze služeb právního poradenství klienti nejčastěji využívají?

I2: Nejčastěji to je návrh na předběžné opatření. Poté návrh na svěřením dětí do péče a návrhy na rozvod manželství.

4. Ze všech těchto činností odborné poradenství, jakou službu klienti celkově nejvíce vyhledávají?

I2: Nejvíce sociální poradenství - právní, finanční, dluhové, sociální, psychologické.

5. Jaké sociálně terapeutické činnosti nabízíte svým klientům?

I2: Nedá se označit za terapii. Je to pomoc, kterou zajišťuje psycholog. Dále probíhají relaxační odpoledne pro oběti domácího násilí vedená psychologem. Je to určeno pro 2-5 lidí, kde se hovoří vždy na určité téma.

6. Jak probíhají terapie?

I2: Probíhají sezení s psychologem, který dochází dle domluvy, dle potřeb klienta. Potřeby se musí týkat násilí. Psychologa mohou využít dospělí a děti od 6 let. Jako sociální pracovníce se účastníme prvního, třetího a posledního sezení klienta s psychologem, kde pomáhá dojednat zakázku, jak sezení probíhají, jak se klient posunuje dál apod.

7. Jakou z těchto služeb sociálně terapeutické činnosti obětí domácího násilí nejčastěji vyžaduje?

I2: Nelze takto napsat, jelikož, jak bylo řečeno, terapie neprobíhají, pouze sezení s psychologem, příp. relaxační odpoledne pro skupiny lidí.

8. Jak průměrně dlouho terapie trvají?

I2: Ideálně 1x týdně. Maximálně však 6 měsíců, ale opět, netýká se terapií.

Příloha C: Ukázka dotazníku

Dotazník

Tento dotazník je ANONYMNÍ.

Dotazník obsahuje celkem 17 otázek. První tři otázky jsou otázky orientační, tedy zajímá mě pouze pohlaví, věk a místo bydliště pro další zpracování dat.

Několik otázek se týká tématu neustále diskutovaného tématu, tedy domácího násilí, a ty další - ostatní otázky - jsou zaměřeny na evaluaci odborného sociálního poradenství a jejich využití a prospěšnost.

Otázky jsou uzavřené (ano – ne), polouzavřené (na výběr buďto z možností, nebo může respondent odpověď napsat sám, pokud není v nabídce), ale i otevřené (respondent odpovídá sám – stručně).

Tento dotazník slouží pro výzkum domácího násilí, jak lidé o něm dokážou či nedokážou mluvit, a také k evaluaci čili hodnocení poradenské práce.

Prosím, správnou odpověď zakřížkujte, příp. sám(a) uveďte...

1) Vaše pohlaví?   MUŽ   ŽENA

2) Uveďte Váš věk?

3) Místo Vašeho bydliště?

MĚSTO

VESNICE

4) Jak jste se dozvěděl(a) právě o Poradně pro oběti násilí zde v Nomii?

(stručně uveďte)

.....
.....
.....

5) Komu jste se **tenkrát** poprvé svěřil(a) o „přítomnosti“ domácího násilí?

- blízkým příbuzným
- přátelům
- někomu v práci
- lékaři
- psychologovi
- policii
- sociálnímu pracovníkovi/pracovnici (pomáhající obětem DN)
- na bezplatnou telefonní linku pomoci
- někomu cizímu, kdo je tolik nezná
- nikomu
- někomu jinému   popř. Komu? .....

6) Po jak dlouhé době jste se odvážil(a) se někomu svěřit *(ve smyslu někomu - nemusí být odborník - o svém stavu)*?

..... *(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))*

7) Jak dlouho Vám trvalo, než jste udělal(a) první krok a vyhledal(a) odbornou pomoc *(ve smyslu - svěřit se odborníkovi již do péče)*?

..... *(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))*

8) Čeho se ta první odborná pomoc týkala (jakou jste vyhledal(a))?

- lékařská pomoc
- pomoc psychologa
- konzultace se sociálním pracovníkem/pracovnicí
- Intervenční centrum (Krizová intervence)
- organizace pomáhající obětem domácího násilí
- policie
- psychoterapie
- jiná forma pomoci   Jaká? .....

9) Stal(a) jste se obětí domácího násilí. Čeho se domácí násilí týkalo?

- ponižování
- vyhrožování
- majetnictví - „Ty patříš jenom mně.“
- pronásledování
- ničení osobního majetku
- ohrožování zbraní
- fyzické napadení   popř. Čeho se týkalo? .....
- sexuální násilí
- jiný druh násilí   popř. Jaké? .....

10) Jak dlouho domácí násilí trvalo/probíhalo?

- jeden rok a méně
- rok až 3 roky
- 3 - 5 let
- 5 - 7 let
- více, jak 7 let

11) Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?

čerpám   čerpal

..... (uved'te měsíce (m.), příp. roky (r.))

12) Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?

právní (př. sepsání žádosti o prodloužení vykázaní násilníka z bytu/domu...)

sociální (př. obnovení/navázání kontaktu ve společnosti...)

psychologické

socioterapeutické (terapie)

psychiatrické

finanční (př. sepsání žádosti o získání sociálních dávky...)

dluhové (týká se pouze dluhů)

13) Využil(a) jste i jiné poradenství, kromě výše zmíněného? Pokud ano, uveďte, příp. stručně popište, čeho se týkalo.

ANO   NE

Jaké?.....

.....

14) Jak hodnotíte význam odborného sociálního poradenství?

Ohodnořte prosím, zakroužkujte: 1 = velmi důležité/podstatné

3 = smysluplné

5 = absolutně bezvýznamné

1

2

3

4

5

15) Jak hodnotíte pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti domácího násilí zde v Nomii?

*Ohodnoňte prosím, zakroužkujte: 1 = absolutně vyhovující   3 = dostačující
5 = absolutně nedostačující*

1   2   3   4   5

16) Jste/Byl(a) jste spokojený(á) se zavedeným přístupem Poradny pro oběti domácího násilí v Nomii?

ANO, jsem

NE, nejsem

ANO, byl(a) jsem

NE, nebyl(a)

17) Kdybyste se setkal(a) s obětí DN, doporučil(a) byste jí, aby vyhledala Poradnu pro oběti násilí zde v Nomii?

ANO

NE

Místo pro Vaše příp. poznámky:

Děkuji za Váš čas strávený nad vyplněním tohoto dotazníku.

Příloha D: Ukázka vyplněného dotazníku č. 1

Dotazník

Tento dotazník je ANONYMNÍ.

Dotazník obsahuje celkem 17 otázek. První tři otázky jsou otázky orientační, tedy zajímá mě pouze pohlaví, věk a místo bydliště pro další zpracování dat.

Několik otázek se týká tématu neustále diskutovaného tématu, tedy domácího násilí, a ty další - ostatní otázky - jsou zaměřeny na evaluaci odborného sociálního poradenství a jejich využití a prospěšnost.

Otázky jsou uzavřené (ano – ne), polouzavřené (na výběr buďto z možností, nebo může respondent odpověď napsat sám, pokud není v nabídce), ale i otevřené (respondent odpovídá sám – stručně).

Tento dotazník slouží pro výzkum domácího násilí, jak lidé o něm dokážou či nedokážou mluvit, a také k evaluaci čili hodnocení poradenské práce.

Prosím, správnou odpověď zakřížkujte, příp. sám(a) uveďte...

1) Vaše pohlaví? MUŽ ŽENA

2) Uveďte Váš věk?

3) Místo Vašeho bydliště?

MĚSTO

VESNICE

4) Jak jste se dozvěděl(a) právě o Poradně pro oběti násilí zde v Nomii?

(stručně uveďte)

od známé

5) Komu jste se **tenkrát** poprvé svěřil(a) o „přítomnosti“ domácího násilí?

- blízkým příbuzným
- přátelům
- někomu v práci
- lékaři
- psychologovi
- policii
- sociálnímu pracovníkovi/pracovnici (pomáhající obětem DN)
- na bezplatnou telefonní linku pomoci
- někomu cizímu, kdo je tolik nezná
- nikomu
- někomu jinému   popř. Komu? .....

6) Po jak dlouhé době jste se odvážil(a) se někomu svěřit (ve smyslu někomu - nemusí být odborník - o svém stavu)?

1 rok

(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))

7) Jak dlouho Vám trvalo, než jste udělal(a) první krok a vyhledal(a) odbornou pomoc (ve smyslu - svěřit se odborníkovi již do péče)?

1 a 1/2 roku

(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))

8) Čeho se ta první odborná pomoc týkala (jakou jste vyhledal(a))?

- lékařská pomoc
- pomoc psychologa
- konzultace se sociálním pracovníkem/pracovnicí
- Intervenční centrum (Krizová intervence)
- organizace pomáhající obětem domácího násilí
- policie
- psychoterapie
- jiná forma pomoci   Jaká? .....

9) Stal(a) jste se obětí domácího násilí. Čeho se domácí násilí týkalo?

- ponižování
- vyhrožování
- majetnictví - „Ty patříš jenom mně.“
- pronásledování
- ničení osobního majetku
- ohrožování zbraní
- fyzické napadení   popř. Čeho se týkalo? .....
- sexuální násilí
- jiný druh násilí   popř. Jaké? .....

10) Jak dlouho domácí násilí trvalo/probíhalo?

- jeden rok a méně
- rok až 3 roky
- 3 - 5 let
- 5 - 7 let
- více, jak 7 let

11) Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?

čerpám   čerpal

..... 2 m ..... (uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))

12) Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?

právní (př. sepsání žádosti o prodloužení vykázaní násilníka z bytu/domu...)

sociální (př. obnovení/navázání kontaktu ve společnosti...)

psychologické

socioterapeutické (terapie)

psychiatrické

finanční (př. sepsání žádosti o získání sociálních dávek...)

dluhové (týká se pouze dluhů)

13) Využil(a) jste i jiné poradenství, kromě výše zmíněného? Pokud ano, uveďte, příp. stručně popište, čeho se týkalo.

ANO   NE

Jaké?.....
.....

14) Jak hodnotíte význam odborného sociálního poradenství?

*Ohodnoťte prosím, zakroužkujte: 1 = velmi důležité/podstatné   3 = smysluplné
5 = absolutně bezvýznamné*

①   2   3   4   5

15) Jak hodnotíte pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti domácího násilí zde v Nomii?

*Ohodnoťte prosím, zakroužkujte: 1 = absolutně vyhovující   3 = dostačující
5 = absolutně nedostačující*

①   2   3   4   5

16) Jste/Byl(a) jste spokojený(á) se zavedeným přístupem Poradny pro oběti domácího násilí v Nomii?

ANO, jsem

NE, nejsem

ANO, byl(a) jsem

NE, nebyl(a)

17) Kdybyste se setkal(a) s obětí DN, doporučil(a) byste jí, aby vyhledala Poradnu pro oběti násilí zde v Nomii?

ANO

NE

Místo pro Vaše příp. poznámky:

Děkuji za Váš čas strávený nad vyplněním tohoto dotazníku.

Příloha E: Ukázka vyplněného dotazníku č. 2

Dotazník

Tento dotazník je ANONYMNÍ.

Dotazník obsahuje celkem 17 otázek. První tři otázky jsou otázky orientační, tedy zajímá mě pouze pohlaví, věk a místo bydliště pro další zpracování dat.

Několik otázek se týká tématu neustále diskutovaného tématu, tedy domácího násilí, a ty další - ostatní otázky - jsou zaměřeny na evaluaci odborného sociálního poradenství a jejich využití a prospěšnost.

Otázky jsou uzavřené (ano – ne), polouzavřené (na výběr buďto z možností, nebo může respondent odpověď napsat sám, pokud není v nabídce), ale i otevřené (respondent odpovídá sám – stručně).

Tento dotazník slouží pro výzkum domácího násilí, jak lidé o něm dokážou či nedokážou mluvit, a také k evaluaci čili hodnocení poradenské práce.

Prosím, správnou odpověď zakřížkujte, příp. sám(a) uveďte...

1) Vaše pohlaví?   MUŽ   ŽENA

2) Uveďte Váš věk?

45

3) Místo Vašeho bydliště?

MĚSTO

VESNICE

4) Jak jste se dozvěděl(a) právě o Poradně pro oběti násilí zde v Nomii?

(stručně uveďte)

OSPOD

5) Komu jste se **tenkrát** poprvé svěřil(a) o „přítomnosti“ domácího násilí?

- blízkým příbuzným
- přátelům
- někomu v práci
- lékaři
- psychologovi
- policii
- sociálnímu pracovníkovi/pracovnici (pomáhající obětem DN)
- na bezplatnou telefonní linku pomoci
- někomu cizímu, kdo je tolik nezná
- nikomu
- někomu jinému   popř. Komu? .....

6) Po jak dlouhé době jste se odvážil(a) se někomu svěřit (ve smyslu někomu - nemusí být odborník - o svém stavu)?

1 MĚSÍC

(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))

7) Jak dlouho Vám trvalo, než jste udělal(a) první krok a vyhledal(a) odbornou pomoc (ve smyslu - svěřit se odborníkovi již do péče)?

6 MĚSÍCŮ

(uveďte měsíce (m.), příp. roky (r.))

8) Čeho se ta první odborná pomoc týkala (jakou jste vyhledal(a))?

- lékařská pomoc
- pomoc psychologa
- konzultace se sociálním pracovníkem/pracovnicí
- Intervenční centrum (Krizová intervence)
- organizace pomáhající obětem domácího násilí
- policie
- psychoterapie
- jiná forma pomoci   Jaká? .....

9) Stal(a) jste se obětí domácího násilí. Čeho se domácí násilí týkalo?

- ponižování
- vyhrožování
- majetnictví - „Ty patříš jenom mně.“
- pronásledování
- ničení osobního majetku
- ohrožování zbraní
- fyzické napadení   popř. Čeho se týkalo? .....
- sexuální násilí
- jiný druh násilí   popř. Jaké? .....

10) Jak dlouho domácí násilí trvalo/probíhalo?

- jeden rok a méně
- rok až 3 roky
- 3 - 5 let
- 5 - 7 let
- více, jak 7 let

11) Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?

čerpám   čerpal

..... 1 MĚSÍC ..... (uvedte měsíce (m.), příp. roky (r.))

12) Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?

právní (př. sepsání žádosti o prodloužení vykázaní násilníka z bytu/domu...)

sociální (př. obnovení/navázání kontaktu ve společnosti...)

psychologické

socioterapeutické (terapie)

psychiatrické

finanční (př. sepsání žádosti o získání sociálních dávek...)

dluhové (týká se pouze dluhů)

13) Využil(a) jste i jiné poradenství, kromě výše zmíněného? Pokud ano, uveďte, příp. stručně popište, čeho se týkalo.

ANO   NE

Jaké?.....

.....

14) Jak hodnotíte význam odborného sociálního poradenství?

Ohodnoťte prosím, zakroužkujte: 1 = velmi důležité/podstatné

3 = smysluplné

5 = absolutně bezvýznamné

①

2

3

4

5

15) Jak hodnotíte pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti domácího násilí zde v Nomii?

*Ohodnoťte prosím, zakroužkujte: 1 = absolutně vyhovující   3 = dostačující
5 = absolutně nedostačující*

①

2

3

4

5

16) Jste/Byl(a) jste spokojený(á) se zavedeným přístupem Poradny pro oběti domácího násilí v Nomii?

ANO, jsem

NE, nejsem

ANO, byl(a) jsem

NE, nebyl(a)

17) Kdybyste se setkal(a) s obětí DN, doporučil(a) byste jí, aby vyhledala Poradnu pro oběti násilí zde v Nomii?

ANO

NE

Místo pro Vaše příp. poznámky:

Děkuji za Váš čas strávený nad vyplněním tohoto dotazníku.

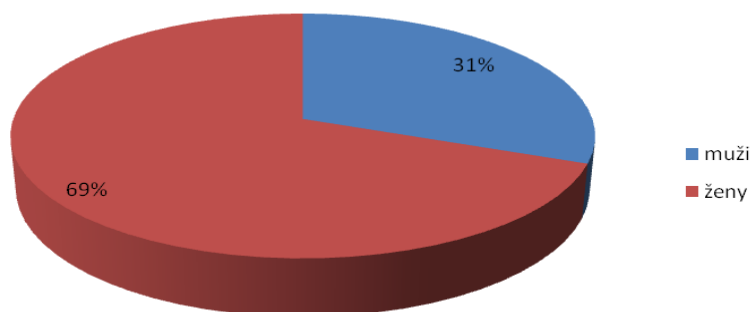
Příloha F: Analýza dat a grafické znázornění otázek z dotazníkové části

Otázka č. 1: Vaše pohlaví?

Na otázku č. 1 odpovědělo 13 respondentů, z toho 4 muži (31%) a 9 žen (69%).

Tabulka 4: Pohlaví respondentů

Pohlaví respondentů	n	%
muži	4	31
ženy	9	69
Celkem respondentů	13	100

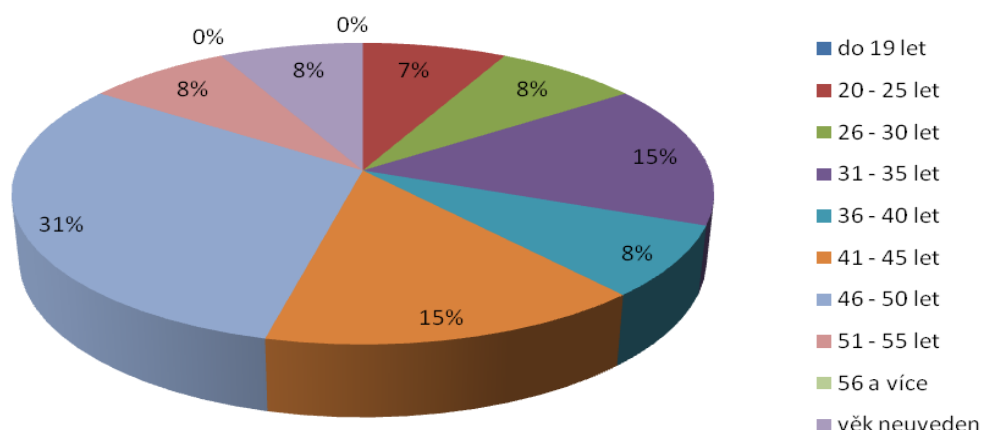
Graf 1. Pohlaví respondentů

Otázka č. 2: Uveďte Váš věk?

Na otázku č. 2 odpovědělo celkem 12 respondentů, protože jedna žena svůj věk neuvedla. Nejvíce na mé otázky z dotazníku odpovídali respondenti ve věku 46 - 50 let (31%), a dále pak respondenti ve věku 31 - 35 let a 41 - 45 let (vždy po 15%). Ženy nejvíce odpovídali ve věku 31 - 35 let a 46 - 50 let. U mužů se nejčastěji objevil věk mezi 46. až 50. rokem.

Tabulka 5: Věk respondentů

Věk respondentů	muži	ženy	n	%
do 19 let	0	0	0	0
20 - 25 let	0	1	1	7
26 - 30 let	0	1	1	8
31 - 35 let	0	2	2	15
36 - 40 let	0	1	1	8
41 - 45 let	1	1	2	15
46 - 50 let	2	2	4	31
51 - 55 let	1	0	1	8
56 a více	0	0	0	0
věk neuveden	0	1	1	8
Celkem respondentů	4	9	13	100

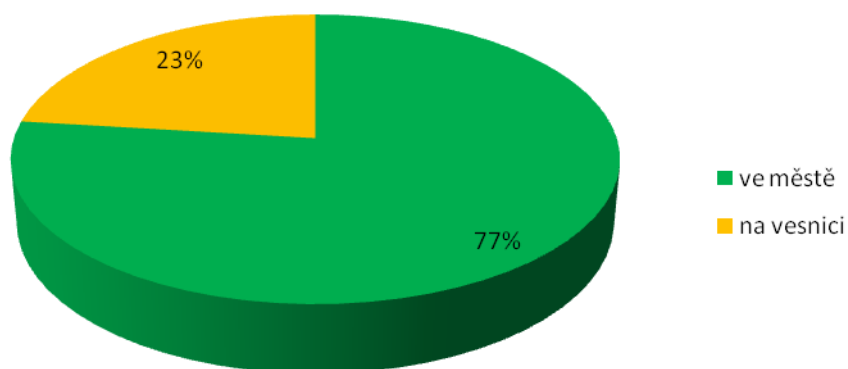
Graf 2. Věk respondentů

Otázka č. 3: Místo Vašeho bydliště?

Na otázku č. 3 odpověděl plný počet respondentů, tedy 13. Nejvíce na otázky odpovídali respondenti bydlící ve městě, celkem 77% (z toho 3 muži a 9 žen), zbývající respondenti odpověděli, že bydlí na vesnici (23%).

Tabulka 6: Bydliště respondentů

Bydliště respondentů	muži	ženy	n	%
ve městě	3	7	10	77
na vesnici	1	2	3	23
Celkem respondentů	4	9	13	100

Graf 3. Bydliště respondentů

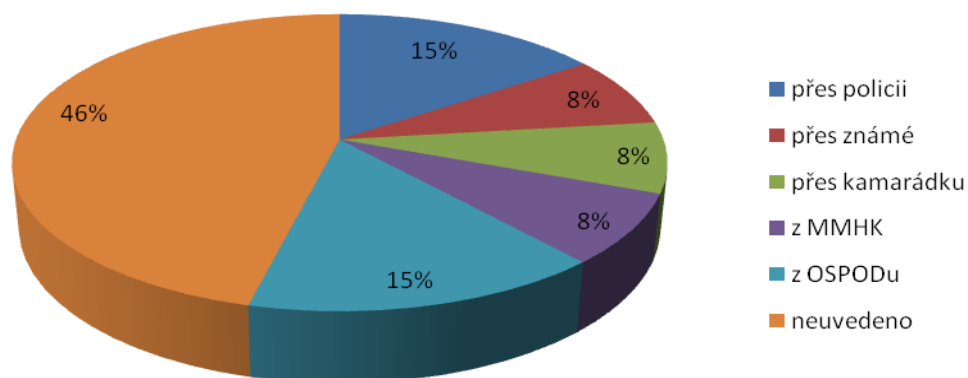

Otázka č. 4: Jak jste se dozvěděl(a) právě o Poradně pro oběti násilí zde v Nomii?

Na otázku č. 4 odpovědělo celkem 7 respondentů (tj. 54%) z celkového počtu. Nejčastější odpověď, kterou respondenti sami uvedli, byla policie a OSPOD, a to vždy po 15%. Celkem 6 respondentů (46%) nic neuvědlo.

Tabulka 7: Otázka č. 4. Jak jste se dozvěděl(a) právě o Poradně pro oběti násilí zde v Nomii?

Otázka č. 4	muži	ženy	n	%
přes policii	1	1	2	15
přes známé	0	1	1	8
přes kamarádku	0	1	1	8
z MMHK	0	1	1	8
z OSPODu	1	1	2	15
neuvědno	2	4	6	46
Celkem respondentů	4	9	13	100

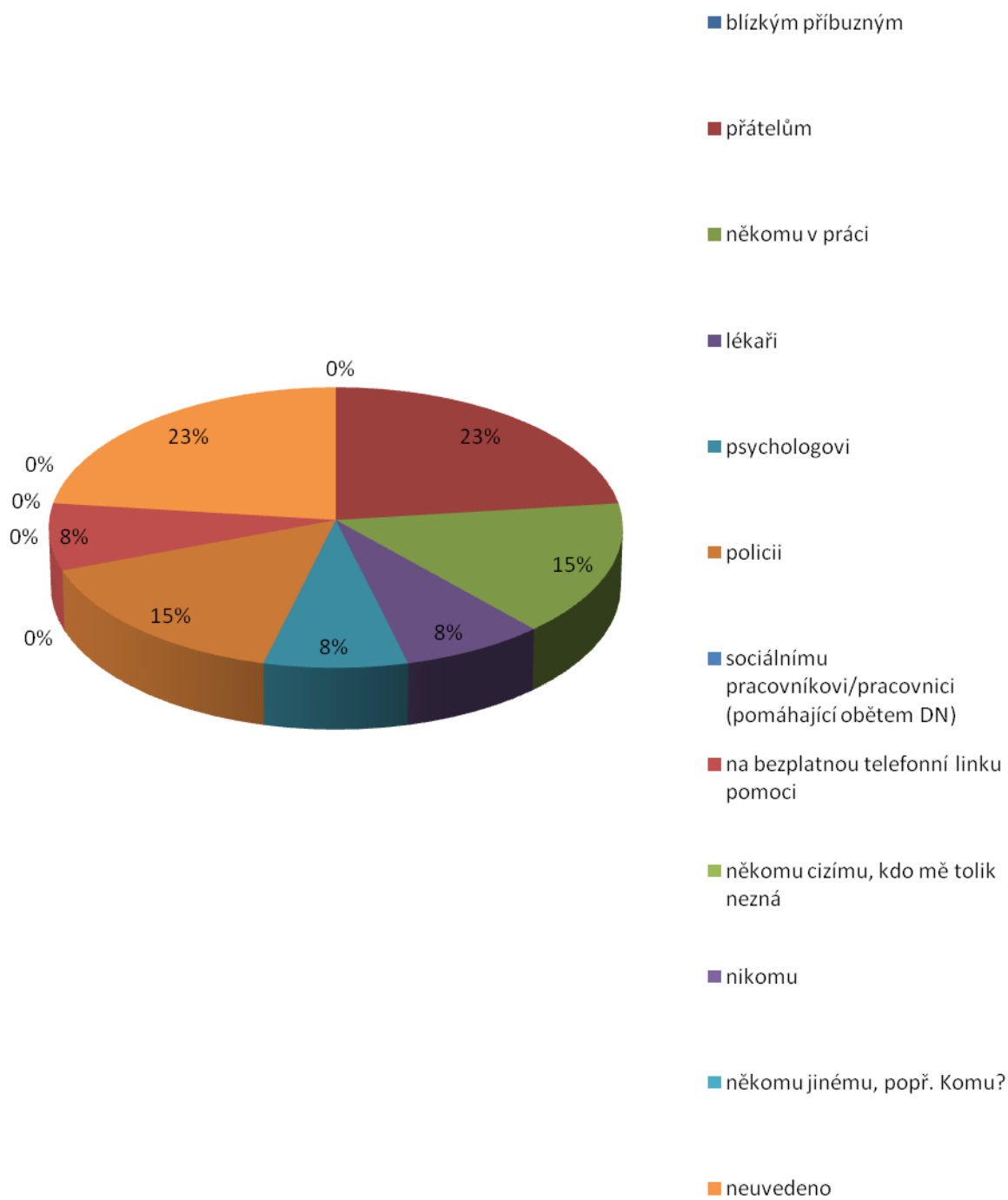
Graf 4. Otázka č. 4

Otázka č. 5: Komu jste se tenkrát svěřil(a) o „přítomnosti“ domácího násilí?

Zde se odpovědi velmi prolínaly. Na tuto otázku odpovědělo celkem 10 respondentů (77%) z celkového počtu. Respondenti nejvíce odpověděli, že o výskytu domácího násilí se tenkrát svěřili přátelům (23%). Jako druhá nejčastější možnost byla uvedena buďto „někomu v práci“, nebo „policii“.

Tabulka 8: Otázka č. 5. Komu jste se tenkrát svěřil(a) o „přítomnosti“ domácího násilí?

Otázka č. 5	muži	ženy	n	%
blízkým příbuzným	0	0	0	0
přátelům	1	2	3	23
někomu v práci	1	1	2	15
lékaři	0	1	1	8
psychologovi	1	0	1	8
policii	1	1	2	15
sociálnímu pracovníkovi/pracovníci (pomáhající obětem DN)	0	0	0	0
na bezplatnou telefonní linku pomoci	0	1	1	8
někomu cizímu, kdo mě tolik nezná	0	0	0	0
nikomu	0	0	0	0
někomu jinému, popř. Komu?	0	0	0	0
neuveďeno	0	3	3	23
Celkem respondentů	4	9	13	100

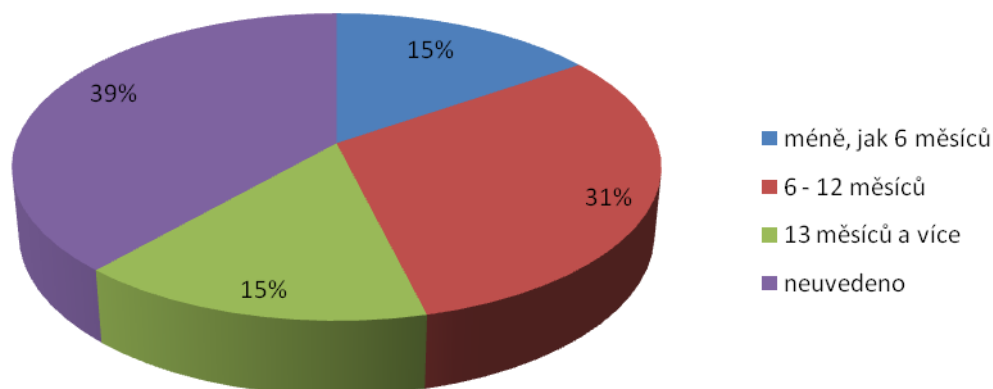
Graf 5. Otázka č. 5

Otázka č. 6. Po jak dlouhé době jste se odvážil(a) se někomu svěřit (ve smyslu někomu - nemusí být odborník - o svém stavu)?

Na otázku č. 6 odpovědělo pouze 8 respondentů (61%), v dotazníku dvou mužů a tří žen nebyla odpověď uvedena. Respondenti nejvíce odpověděli, že se odvážili někomu svěřit až po 6 - 12 měsících (tj. 31%). Procentuálně stejně pak vyšly odpovědi „méně, jak 6 měsíců" a „13 měsíců a více", vždy po 15%.

Tabulka 9: Otázka č. 6. Po jak dlouhé době jste se odvážil(a) se někomu svěřit (ve smyslu někomu - nemusí být odborník - o svém stavu)?

Otázka č. 6	muži	ženy	n	%
méně, jak 6 měsíců	1	1	2	15
6 - 12 měsíců	1	3	4	31
13 měsíců a více	0	2	2	15
neuveveno	2	3	5	39
Celkem respondentů	4	9	13	100

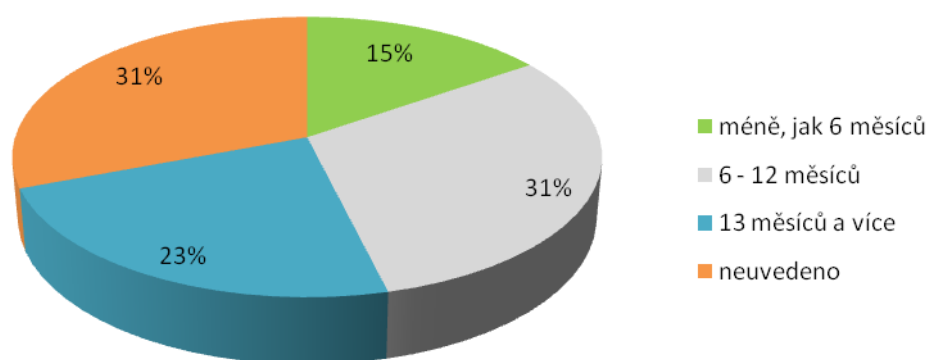
Graf 6. Otázka č. 6

Otázka č. 7. Jak dlouho Vám trvalo, než jste udělal(a) první krok a vyhledal(a) odbornou pomoc (ve smyslu - svěřit se odborníkovi již do péče)?

Na tuto otázku odpovědělo 9 respondentů (69%) z celkového počtu vyplňujících. Nejčastější odpověď tvořila možnost „6 - 12 měsíců“, tedy celkem 31%, a dále pak to byla možnost „13 měsíců a více“ (23%).

Tabulka 10: Otázka č. 7. Jak dlouho Vám trvalo, než jste udělal(a) první krok a vyhledal(a) odbornou pomoc (ve smyslu - svěřit se odborníkovi již do péče)?

Otázka č. 7	muži	ženy	n	%
méně, jak 6 měsíců	1	1	2	15
6 - 12 měsíců	2	2	4	31
13 měsíců a více	0	3	3	23
neuveдено	1	3	4	31
Celkem respondentů	4	9	13	100

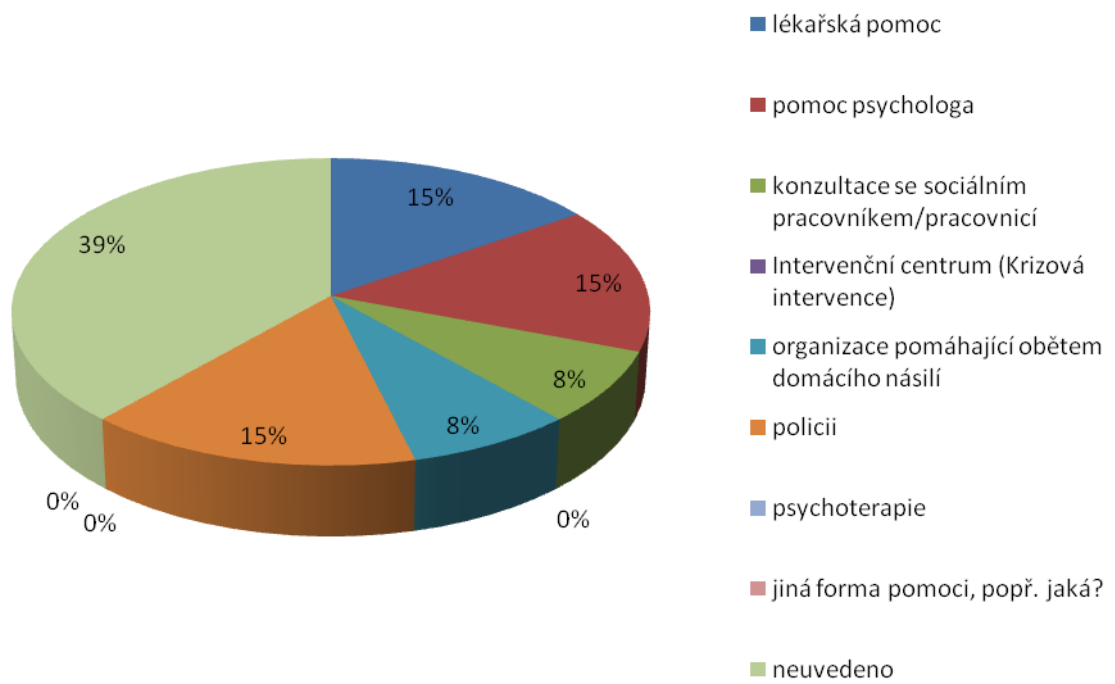
Graf 7. Otázka č. 7

Otázka č. 8. Čeho se ta první odborná pomoc týkala (jakou jste vyhledal(a))?

Na tuto otázku odpovědělo pouze 8 respondentů, tedy celkem 61%. Pět respondentů neodpovědělo nic (tj. 39%). Lékařská pomoc, pomoc psychologa a policie byla uvedena jako nečastější odpověď z nabízených možností.

Tabulka 11: Otázka č. 8. Čeho se ta první odborná pomoc týkala (jakou jste vyhledal(a))?

Otázka č. 8	muži	ženy	n	%
lékařská pomoc	0	2	2	15
pomoc psychologa	1	1	2	15
konzultace se sociálním pracovníkem/pracovnicí	0	1	1	8
Intervenční centrum (Krizová intervence)	0	0	0	0
organizace pomáhající obětem domácího násilí	0	1	1	8
policii	1	1	2	15
psychoterapie	0	0	0	0
jiná forma pomoci, popř. jaká?	0	0	0	0
neuveдено	2	3	5	39
Celkem respondentů	4	9	13	100

Graf 8. Otázka č. 8

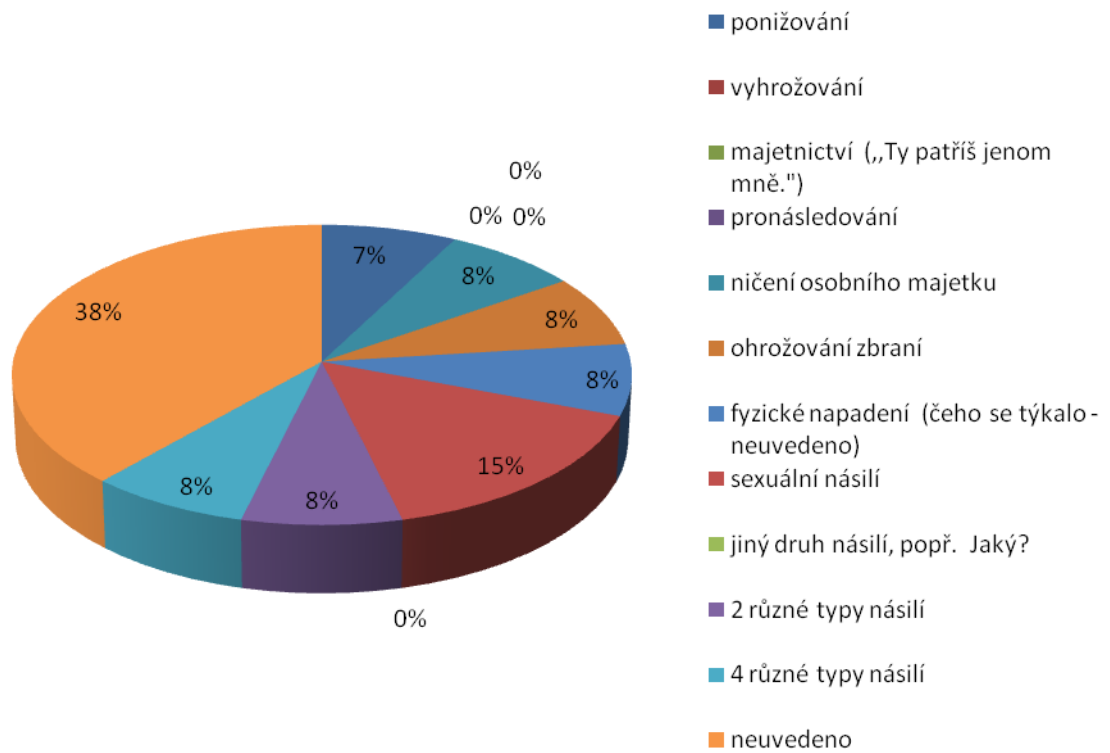
Otázka č. 9. Stal(a) jste se obětí domácího násilí. Čeho se domácí násilí týkalo?

Této otázky se zdrželo celkem 5 respondentů, tj. 38%. Celkem 62% se nebálo odpovídat. Jako jednu z nejčastějších odpovědí tvořilo uvedené sexuální násilí (15%).

Tabulka 12: Otázka č. 9. Stal(a) jste se obětí domácího násilí. Čeho se domácí násilí týkalo?

Otázka č. 9	muži	ženy	n	%
ponižování	0	1	1	7
vyhrožování	0	0	0	0
majetnictví („Ty patříš jenom mně.“)	0	0	0	0
pronásledování	0	0	0	0
ničení osobního majetku	1	0	1	8
ohrožování zbraní	1	0	1	8
fyzické napadení (čeho se týkalo - neuveďeno)	0	1	1	8
sexuální násilí	0	2	2	15
jiný druh násilí, popř. Jaký?	0	0	0	0
2 různé typy násilí	0	1	1	8
4 různé typy násilí	0	1	1	8
neuveďeno	2	3	5	38
Celkem respondentů	4	9	13	100

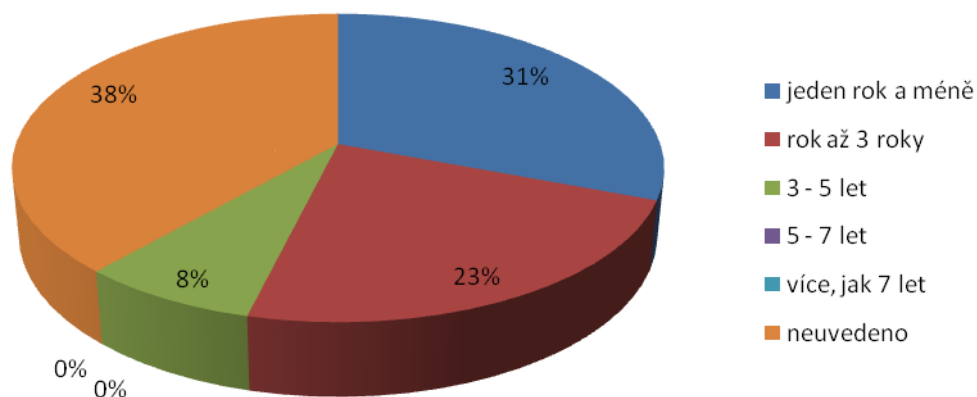
Graf 9. Otázka č. 9

Otázka č. 10. Jak dlouho domácí násilí trvalo/probíhalo?

Na otázku č. 10 odpovědělo opět 8 respondentů (62%), pět respondentů neodpovědělo vůbec. Respondenti nejvíce odpověděli, že domácí násilí trvalo jeden rok a méně. Tuto možnost uvedlo celkem 31% odpovídajících. Jako druhá nejčastější odpověď byla uvedena možnost „rok až 3 roky“ (23%).

Tabulka 13: Otázka č. 10. Jak dlouho domácí násilí trvalo/probíhalo?

Otázka č. 10	muži	ženy	n	%
jeden rok a méně	2	2	4	31
rok až 3 roky	0	3	3	23
3 - 5 let	0	1	1	8
5 - 7 let	0	0	0	0
více, jak 7 let	0	0	0	0
neuveďeno	2	3	5	38
Celkem respondentů	4	9	13	100

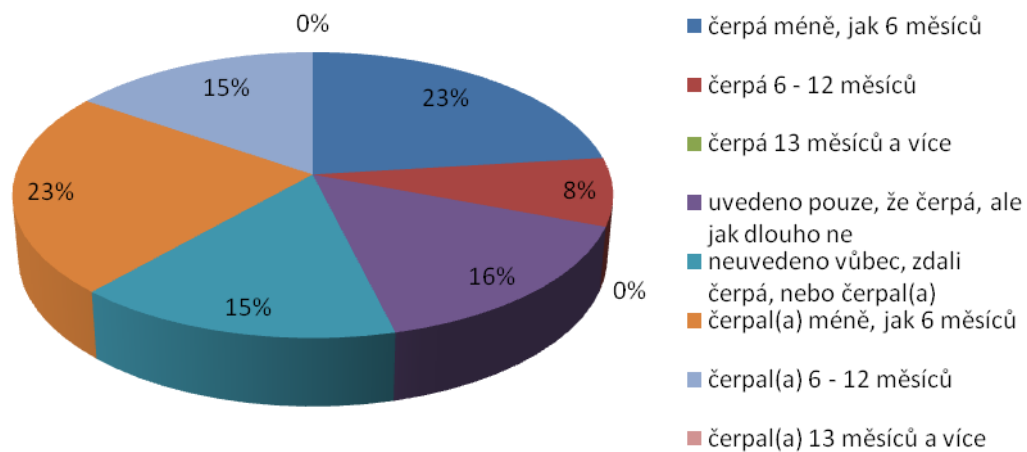
Graf 10. Otázka č. 10

Otázka č. 11: Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?

Na otázku č. 11 odpovědělo 11 respondentů, v dotazníku jednoho muže a jedné ženy nebyla odpověď uvedena. Respondenti nejvíce odpověděli, že službu ještě čerpají (47%, z toho 1 muž a 5 žen). Následující tabulka znázorňuje, zdali klienti, respektive oběti domácího násilí, poradenskou službu v Nomii HK ještě stále čerpají, když vyplňovali tyto dotazníky, nebo již ne, a především, jak dlouho. Nejčastější odpověď v případě časového rámce byla méně, jak 6 měsíců.

Tabulka 14: Otázka č. 11: Jak dlouho poradenskou službu čerpáte/jste čerpal(a)?

Otázka č. 11		muži	ženy	n ₁	%	n ₂	%
čerpám:		1	5	6	47		
	Jak dlouho?					n	%
	méně, jak 6 měsíců	1	2			3	23
	6 - 12 měsíců	0	1			1	8
	13 měsíců a více	0	0			0	0
	časově neuvedeno	0	2			2	16
Celkem respondentů		1	5			6	47
čerpal:		2	3	5	38		
	Jak dlouho?					n	%
	méně, jak 6 měsíců	1	2			3	23
	6 - 12 měsíců	1	1			2	15
	13 měsíců a více	0	0			0	0
	časově neuvedeno	0	0			0	0
Celkem respondentů		2	3			5	38
neuvedeno		1	1	2	15	2	15
Celkem n₁				13	100		
Celkem n₂						13	100

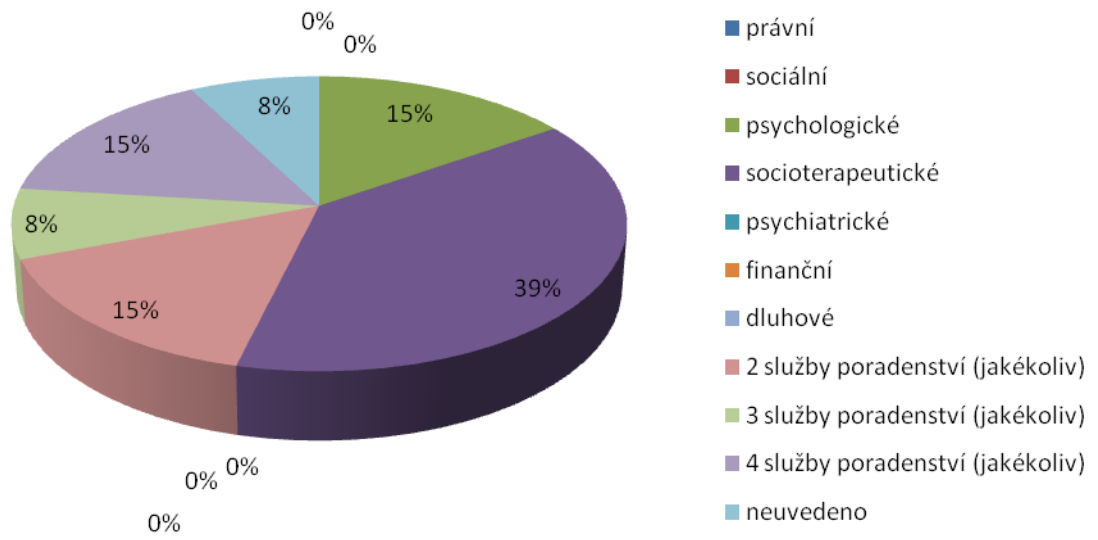
Graf 11. Otázka č. 11

Otázka č. 12: Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?

Na otázku č. 12 odpovědělo 12 respondentů, jedna žena odpověď neuvedla. Nejčastější četnost se vyskytla u socioterapeutické služby, kterou uvedli 2 muži a 3 ženy. Z celkového počtu respondentů tuto odpověď tvořilo 39%. Dále se pak velmi prolínaly odpovědi v případě právního poradenství nebo jakýchkoli 2 a 4 služeb (vždy po 15%), které klienti využívají v Nomii HK.

Tabulka 15: Otázka č. 12: Jakou službu poradenství jste zde v Nomii využil(a)?

Otázka č. 12	muži	ženy	n	%
právní	0	0	0	0
sociální	0	0	0	0
psychologické	1	1	2	15
socioterapeutické	2	3	5	39
psychiatrické	0	0	0	0
finanční	0	0	0	0
dluhové	0	0	0	0
2 služby poradenství (jakékoliv)	1	1	2	15
3 služby poradenství (jakékoliv)	0	1	1	8
4 služby poradenství (jakékoliv)	0	2	2	15
neuvedeno	0	1	1	8
Celkem respondentů	4	9	13	100

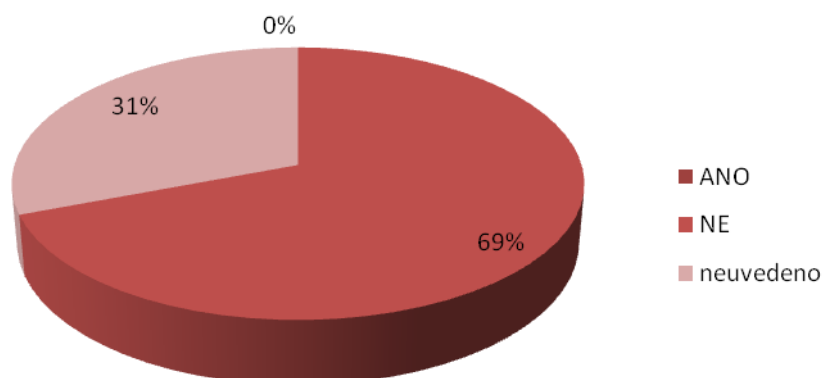
Graf 12. Otázka č. 12

Otázka č. 13: Využil(a) jste i jiné poradenství, kromě výše zmíněného? Pokud ano, uveďte, příp. stručně popište, čeho se týkalo?

Na otázku č. 13 odpovědělo 9 respondentů, 4 respondenti se odpovědi zdrželi. Celkem 69% tvořilo odpověď NE, možnost ANO nikdo neuvedl.

Tabulka 16: Otázka č. 13: Využil(a) jste i jiné poradenství, kromě výše zmíněného? Pokud ano, uveďte, příp. stručně popište, čeho se týkalo.

Otázka č. 13	muži	ženy	n	%
ANO	0	0	0	0
NE	3	6	9	69
neuvedeno	1	3	4	31
Celkem respondentů	4	9	13	100

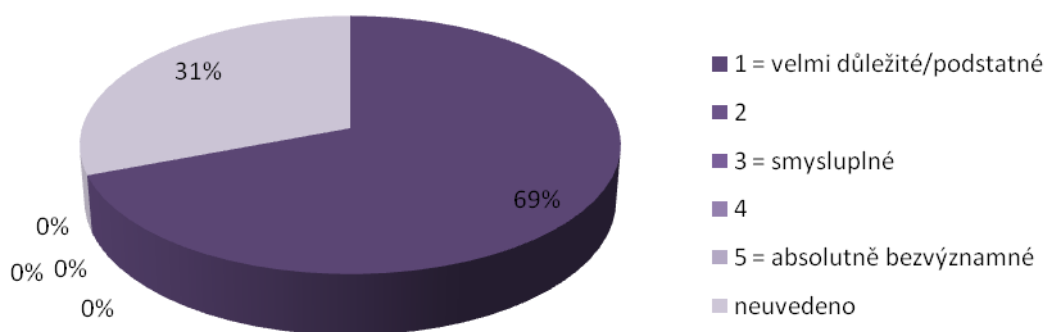
Graf 13. Otázka č. 13

Otázka č. 14: Jak hodnotíte význam odborného sociálního poradenství?

Na otázku č. 14 odpovědělo opět 9 respondentů. Celkem 69%, 2 muži a 7 žen, považují odborné sociální poradenství za velmi důležité. Zbývající respondenti, tj. 31% (z toho 2 muži a 2 ženy) nic nevedli.

Tabulka 17: Otázka č. 14. Jak hodnotíte význam odborného sociálního poradenství?

Otázka č. 14	muži	ženy	n	%
1 = velmi důležité/podstatné	2	7	9	69
2	0	0	0	0
3 = smysluplné	0	0	0	0
4	0	0	0	0
5 = absolutně bezvýznamné	0	0	0	0
neuveďeno	2	2	4	31
Celkem respondentů	4	9	13	100

Graf 14. Otázka č. 14

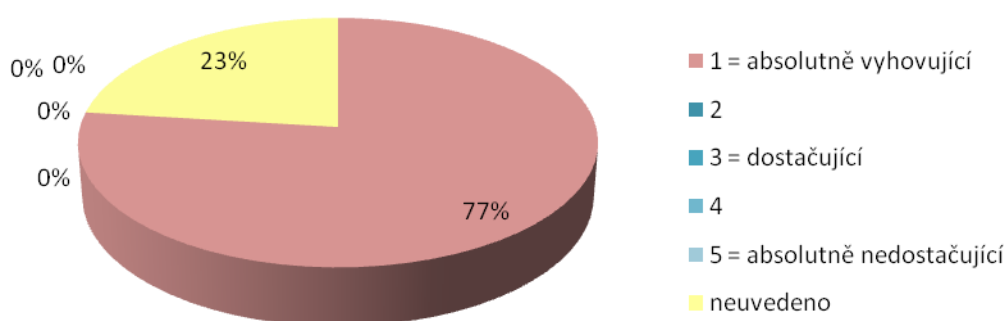

Otázka č. 15. Jak hodnotíte pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti (domáciho) násilí zde v Nomii?

Na patnáctou otázku v pořadí odpovědělo celkem 10 respondentů, tedy 77%. Celkem 3 muži a 7 žen hodnotí pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti (domáciho) násilí za absolutně vyhovující. Zbývající respondenti, tj. 23% (z toho 1 muž a 2 ženy) nic nevedli.

Tabulka 18: Otázka č. 15. Jak hodnotíte pomoc v rámci služeb Poradny pro oběti (domáciho) násilí zde v Nomii?

Otázka č. 15	muži	ženy	n	%
1 = absolutně vyhovující	3	7	10	77
2	0	0	0	0
3 = dostačující	0	0	0	0
4	0	0	0	0
5 = absolutně nedostačující	0	0	0	0
nevedeno	1	2	3	23
Celkem respondentů	4	9	13	100

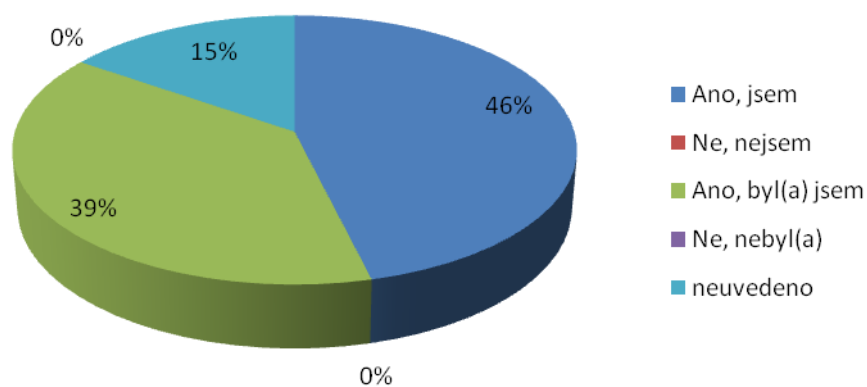
Graf 15. Otázka č. 15

Otázka č. 16. Jste/Byl(a) jste spokojený(á) se zavedeným přístupem Poradny pro oběti (domácího) násilí v Nomii?

Na otázku č. 16 odpovědělo 11 respondentů (tj. 85%). Dvě ženy nic nevedly. Zdali klient je/byl spokojený se zavedeným přístupem v Poradně pro oběti násilí odpovědělo celkem tak 85%.

Tabulka 19: Otázka č. 16. Jste/Byl(a) jste spokojený(á) se zavedeným přístupem Poradny pro oběti (domácího) násilí v Nomii?

Otázka č. 16	muži	ženy	n	%
Ano, jsem	1	5	6	46
Ne, nejsem	0	0	0	0
Ano, byl(a) jsem	3	2	5	39
Ne, nebyl(a)	0	0	0	0
Neuvedeno	0	2	2	15
Celkem respondentů	4	9	13	100

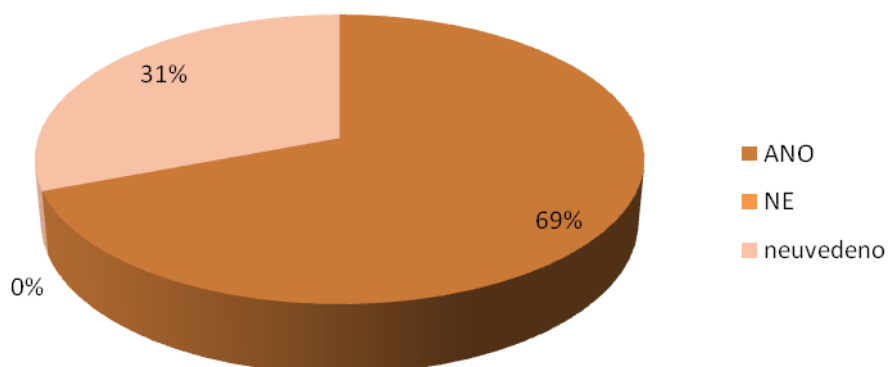
Graf 16. Otázka č. 16

Otázka č. 17. Kdybyste se setkal(a) s obětí DN, doporučil(a) byste jí, aby vyhledala Poradnu pro oběti násilí zde v Nomii?

Na poslední otázku z dotazníkové části odpovědělo celkem 9 respondentů (tj. 69%) z celkového počtu. Možnost „ano“ uvedlo právě 9 respondentů, možnost „ne“ neuvedl nikdo a 4 respondenti (31%) se odpovědi zdrželi.

Tabulka 20: Otázka č. 17. Kdybyste se setkal(a) s obětí DN, doporučil(a) byste jí, aby vyhledala Poradnu pro oběti násilí zde v Nomii?

Otázka č. 17	muži	ženy	n	%
ANO	3	6	9	69
NE	0	0	0	0
neuvedeno	1	3	4	31
Celkem respondentů	4	9	13	100

Graf 17. Otázka č. 17